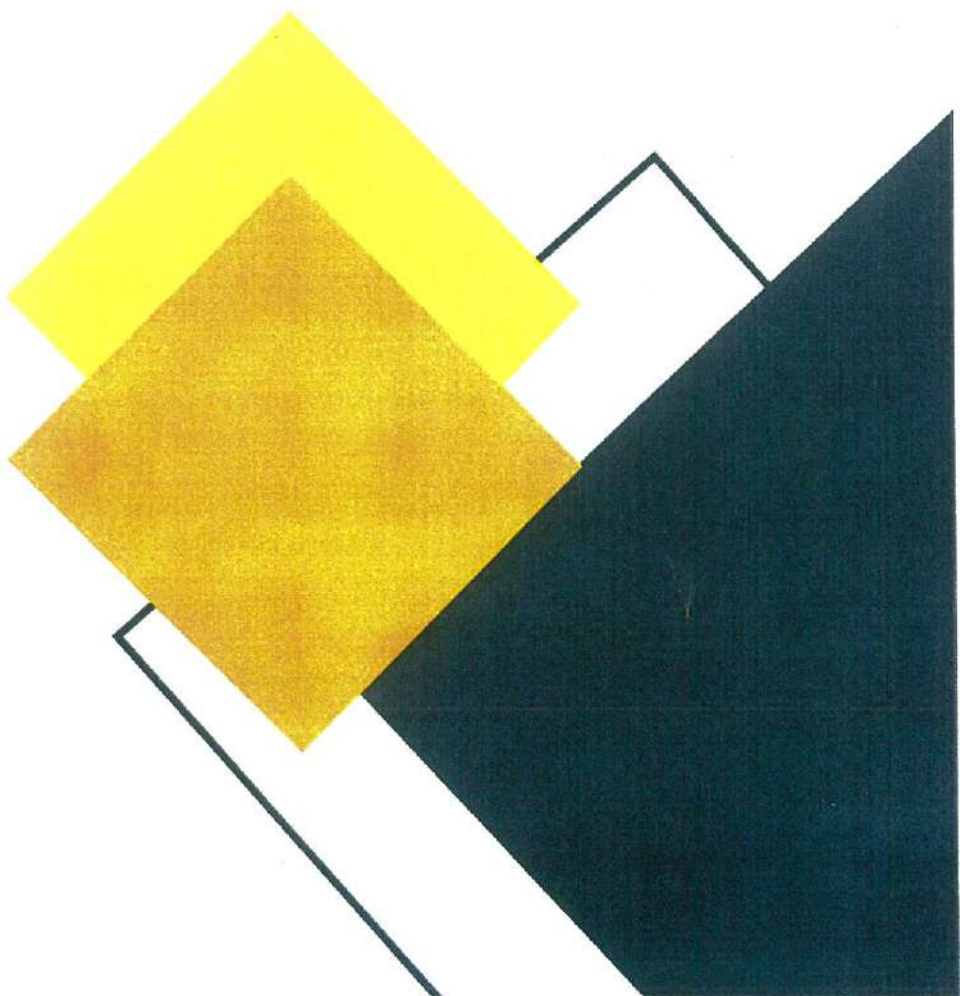

PANEVĖŽIO RAJONO SAVIVALDYBĖS
VIEŠOJI BIBLIOTEKA

BIBLIOTEKOS VEIKLOS ATASKAITA

2022

Turinys	
I. BENDROJI DALIS	2
Pagrindinės veiklos	2
II. Bibliotekų tinklas ir paslaugų prieinamumas	4
2.1. Bibliotekų tinklas ataskaitiniais metais	4
2.2. Bibliotekų tinklo ir paslaugų prieinamumo pokyčiai ataskaitiniais metais	4
2.3. Nestacionarus gyventojų aptarnavimas	4
2.5. Bibliotekų paslaugų prieinamumas asmenims, turintiems negalią	5
2.4. Pasiekimai, trūkumai ir problemos, susijusios su bibliotekų ir jų paslaugų prieinamumu	5
III. FONDO FORMAVIMAS	5
3.1. Fondo būklė	5
3.2. Aprūpinimas dokumentais	6
3.2.1 Naujų dokumentų įsigijimas	7
3.2.1.1. Lėšos dokumentams įsigyti	9
3.2.1.2. Periodiniai leidiniai	11
3.2.3. Periodiniai leidiniai	11
3.3. Dokumentų nurašymas	13
3.4. Fondo panaudojimas	14
IV. VARTOTOJŲ APTARNAVIMAS	14
4.1. Vartotojų telkimas	15
4.2. Vartotojų skaičius	15
4.3. Vartotojų sudėties pokyčiai	15
4.4. Apsilankymų skaičius	16
4.5. Išduotis	17
4.6. Skaitomumas	20
4.7. Vartotojams skirtos darbo vietos 2022 m.	20
4.8. Vartotojų orientavimas ir apmokymas	20
4.9. Tarpbibliotekinio abonemento (TBA) paslauga	22
4.10. Renginiai	23
4.11. Mokamos paslaugos	26
V. DARBAS SU SKAITYTOJ AIS VAIKAIS	26
5.1. Skaitytojų telkimas	26
5.2. Skaitytojų vaikų aptarnavimas	27
5.3. Apsilankymų skaičius	27
5.4. Išduotis	28
5.5. Renginiai vaikams	29
VI. Informacinė ir kraštotyros veikla	31
6.1. LIBIS PJ diegimas	31
6.2. Informacinis fondas	32
6.3. Bibliografinis informacinis vartotojų aptarnavimas	32
6.4. Katalogų ir kartotekų sistema	33
6.5. Internetas	33
6.6. Elektroninės bibliotekos paslaugos	35
6.6. Kraštotyros veikla. Kraštotyros veiklos koordinavimas	36
VII. METODINĖ VEIKLA	38
7.1. Įvaizdžio formavimas ir ryšiai su visuomene	39
7.2. Projektai. Tyrimai	41
7.2.1. Projektai	41
VIII. PERSONALAS	42
8.1. Darbuotojų skaičius	42
8.2. Darbuotojų profesinės kvalifikacijos kėlimas	43
IX. Materialinė bazė	44
9.1. 2022 metais atlikti remonto darbai	44
9.2. Inventoriaus būklė	45
9.3. Bibliotekų patalpos	45
9.4. Techninis aprūpinimas	45
X. Finansavimas	46
IŠVADOS	46

I. BENDROJI DALIS

Pagrindinės veiklos

Rajono bibliotekos - visiems prieinama erdvė, galinti tenkinti visokeriopus vartotojų poreikius (skolinti knygas, kompaktinius diskus ar plokšteles, laikraščius, žurnalus ir kitus išteklius), padedanti darbo ieškantiems žmonėms, organizuojanti informacinio ir kompiuterinio raštingumo kursus, suteikianti prieigą prie bibliotekos duomenų bazių. Svarbi veiklos sritis išliko Panevėžio rajono kultūros paveldo, istorinės atminties ir regioninio savitumo išsaugojimas. Siekiant užtikrinti tolygų gyventojų aprūpinimą informacijos ištekliais, didinant Lietuvos bibliotekų fondų prieinamumą ir įvairovę, atnaujinta Tarpbibliotekinio abonemento (TBA) tvarka. Paslauga pradėta teikti nemokamai, spaudiniai užsakomi iš bet kurios Lietuvos bibliotekos ir pristatomi į skaitytojo pageidaujamą biblioteką. Visuose 35 padaliniuose užtikrintas modernizuotos LIBIS paslaugų funkcionalumas ir plėtra.

Pasaulį sukrėtę įvykiai darė įtaką ir rajono bibliotekų veikloms. Dar nepasibaigus pandemijai, kuri ypač ribojo veiklas pastaruosius porą metų, prasidėjęs Rusijos – Ukrainos karas vėlei įnešė sumaištį ir į bibliotekų veiklas. Pagalba karo pabėgėliams, netikrumas dėl ateities, nerimas tapo visų kasdienybe. Kaip ir visuomet sunkiais, laikais žmonės gelbėjo knygas. Pamažu po pandemijos į biblioteką grįžtantys skaitytojai daugiau apsiribojo būtent knygų skaitymu, mažesnis jų dėmesys teko masiniams renginiams, todėl ir bibliotekų renginiai tapo daugiau kameriniai. Pandemijos metu išpopuliarėję virtualūs susitikimai su žymiais rašytojais buvo rengiami ir 2022 – aisiais. Nepaisant susiklosčiusios pasaulinės situacijos buvo dirbama atsižvelgiant į kitas laiko aktualijas. Buvo rengiami ir vykdomi projektai, skatinantys sveiką gyvenimą, stiprinantys psichinę sveikatą ir kt.

Plėtojant bibliotekų kultūrinę – projektinę veiklą paminėti Gyvūnų gerovės, Lietuvos universitetų, Lietuvos jaunimo, „Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos“, Savanorystės, Lietuvos karaimų, rašytojos levos Simonaitytės, disidento Romo Kalantos, avangardinio kino kūrėjo Jono Meko, monsinjoro Kazimiero Vasiliausko metai.

2022 m. Viešojoji biblioteka parengė **G. Petkevičaitės-Bitės premijos literatūrinės premijos teikimo** renginį. **34-uju** premijos laureatu tapo rašytojas, novelistas **Danielius Mušinskas** už knygą „Vainiko pynimas“.

Renginyje „Ištikimi knygai“ 2022 **Metų bibliotekininke** paskelbta Velžio bibliotekos bibliotekininkė **Birutė Kronienė**.

Ataskaitiniais metais, minint laikraščio „Tėvynė“ 60-ji jubiliejų, buvo surengtas renginys „Panevėžio rajono laikraščio retrospektyva ir nūdienu: pašnekesiai nuo ištakų iki ateities vizijos“. Renginyje dalyvavo gausus būrys žurnalistų, ilgamečių laikraščio bendradarbių.

Tešiant bendradarbiavimą su **Slovėnijos Škofja Loka** miesto biblioteka, pasikeista fotografijų ir meno parodomis.

Pradėtas bendradarbiavimas su Latvijos Bauskės rajono biblioteka. Bibliotekos darbuotojai lankėsi Bauskės bibliotekoje, dalinosi patirtimi, aptarė tolimesnius bendradarbiavimo planus. Bibliotekų darbuotojai, vykdant projektus turėjo galimybę susipažinti su Švedijos, Estijos, Latvijos, Islandijos, Italijos bibliotekomis

Ataskaitiniais metais bibliotekose:

- apsilankė 87 653 lankytojai,
- išduota 287 244 knygų, laikraščių ir žurnalų.
- surengta 1 870 renginių.
- įgyvendinta 10 projektų bei programų.

Per metus įsigyta 7811 egz. dokumentų, iš jų naujų knygų už LR kultūros ministerijos lėšas:

- 4 161 egz.

2022 m. iš Panevėžio rajono savivaldybės biudžeto viešosios bibliotekos veiklai skirta 1340800 Eur. Iš jų:

- savivaldybės lėšos - periodinių leidinių prenumeratai 14742 Eur.

Valstybės lėšos dokumentams įsigyti - 43604 Eur.

2022 metais suremontuotos Vadoklių ir Ramygalos bibliotekos, į naujas, atremontuotas patalpas perkeltos Berčiūnų ir Miežiškių bibliotekos.

Prie bibliotekų veikiantys Juozo Tumo-Vaižganto ir knygnešių ir Gabrielės Petkevičaitės-Bitės literatūriniai muziejai sulaukė **1 708 lankytojų**. Buvo suteikta mokamų paslaugų už 1 258,00 Eur. Iš jų – už Kultūros paso paslaugas - 82 eur.

Ataskaitiniais metais biblioteka, tęsė **žinytų serijos leidybą**. Išleista:

- Upytės seniūnijos gyvenamosios vietos. Administracinis-istorinis žinynas (sudarytojas P. Juknevičius)
- Ramygalos seniūnijos gyvenamosios vietos. Administracinis-istorinis žinynas. (sudarytojas P. Juknevičius).

2022 metų Bibliotekos prioritetai:

- Gyventojų skaitmeninio raštingumo ugdymas, pristatant bibliotekos elektronines paslaugas

Per metus apmokyti 525 gyventojai, suteikta 2080 konsultacijų. Bibliotekoms knygų paieškai, rezervavimui, užsakymui pardėjus naudoti portalą ibiblioteka.lt, padidėjo paklausa ir poreikis konsultuoti ir apmokyti gyventojus juo naudotis. Bibliotekose vyko mokymai, konsultacijos. Buvo rengiami mokymai ir Saugaus interneto bei tradicinėmis temomis - pirkimo internetu, registracijos pas gydytojus, siuntinių sekimo, dokumentų užpildymo bei persiuntimo. Ataskaitiniais metais pirmą kartą Lietuvoje vyko UNESCO paskelbta Medijų ir skaitmeninio raštingumo savaitė. Rajono bibliotekos kvietė gyventojus stebėti transliacijas, dalyvauti diskusijose, domėtis saugumu, atpažinti nepatikimą informaciją ir pan. Buvo surengtas žaidimas Pabėgimo kambarys, virtualūs testai ir pan.

- Skaitymo skatinimo veiklų organizavimas

2022 metais rajono bibliotekose vyko susitikimai su kūrėjais, edukaciniai, virtualūs renginiai, meno parodos. Surengti virtualūs susitikimai su Vokietijoje gyvenančia panevėžiete rašytoja Lina Ever ir jos piligriminės knygos "Kava su apelsiniais" pristatymas, su Prancūzijoje gyvenančia Aurima Diliene ir jos knygos Gyvenimas su vaikais" pristatymas, su rašytoja Nijole Kliukaite- Kepeniene ir knygos "Šatrijos Raganą prisimenant" pristatymas.

„Lietuva skaito!“ projekto metu vyko virtualus susitikimas su vaikų rašytoju Tomu Dirgėla.

Bibliotekose buvo surengti panevėžiečio A. Skačkausko knygos "Neleisk angelui nukristi nuo peties 3" pristatymas ir susitikimas su autoriais, susitikimas ir edukacija su žolininke D. Petraitiene "Kur žmogus gimė, ten jam dalia auga". Poezijos popietėje "Eilėse plazdanti dvasia" poeto V. Mačernio eiles skaitė akt. E. Koriznaitė.

Tęsia veiklą „Maminukų akademija“. Vyko knygos autorių - Kristinos Savickytės ir Motiejaus Damansko susitikimas su Naujamiesčio gimnazijos moksleiviais pristatant knygą „Kaip Tiliis džiaugsmo ieškojo“. Vyko projekto „Tėčiai skaito vaikams“ rytmetis ir kiti renginiai. Per metus surengti 33 edukaciniai užsiėmimai su 307 vaikučių apsilankymais.

Rajono bibliotekos aktyviai įsijungė į šalyje organizuojamas skaitymo skatinimo akcijas - Knygų startas“, „Vasara su knyga“, „Saugaus interneto savaitė“, „Skaitymo iššūkis“, „Bibliotekų knygų Kalėdos“, „Suaugusiųjų švietimo savaitė“, „Šiaurės šalių literatūros savaitė“ ir „Lietuvos nacionalinė bibliotekų savaitė kt.

Skaitymo iššūkyje „Vasara su knyga“ rajono bibliotekose 2022 užsiregistravo 429 dalyviai, kurie perskaitė 1 896 knygas. Aktyviausia iš Panevėžio apskrities bibliotekų tapo Piniavos biblioteka - 57 bibliotekos lankytojai perskaitė 321 knygas. Aktyviai akcijoje dalyvavo Ramygalos, Vadoklių ir Viešosios bibliotekos skaitytojai.

Rajono bibliotekos įsijungė į akciją „Laiškas pirmokui“, kurios metu pirmokams buvo pristatomos bibliotekos paslaugas ir dovanojamas skaitytojo pažymėjimas, kviečiant tapti skaitytoju.

Tęsia veiklą literatų klubas „Polėkis“. Per metus įvyko 11 susitikimų, kūrybos pristatymų, aptarimų, literatūrinių pokalbių.

Rajono viešoji biblioteka kaip partneris įsijungė į apskrities G. Petkevičaitės- Bitės bibliotekos vykdomą projektą „Inovatyvūs Lietuvos bibliotekų skaitymo skatinimo sprendimai vaikų ir jaunimo socialinių santykių kūrimui su aplinka“: prie Velžio ir Raguvos bibliotekų įrengti knygomatai, bibliotekose vyks edukacinės veiklos, renginiai, skatinantys skaityti vaikus ir jaunimą.

Neformalus vaikų švietimas:

biblioteka vykdė 2 programas, kuriose dalyvavo 16 rajono vaikų.

Prie bibliotekų įkurtuose 3 Vaikų dienos centruose teikiamos vaikų socialinės priežiūros paslaugas, užtikrinant kūrybingą ir saugų vaikų laisvalaikį.

II. Bibliotekų tinklas ir paslaugų prieinamumas

2.1. Bibliotekų tinklas ataskaitiniais metais

Iš viso – 36

- viešųjų bibliotekų – 1
- miesto bibliotekų – 1
- kaimo bibliotekų – 34
- sujungtų bibliotekų – nėra.

Panevėžio rajone veikia savivaldybės viešoji biblioteka, 34 kaimo bibliotekos (iš jų 1 kaimo biblioteka - universalus daugiafunkcis centras (UDC) ir 1 miesto (Ramygalos) biblioteka, turinčios savo aptarnaujamą mikrorajoną. Prie trijų bibliotekų veikia vaikų dienos centrai (VDC).

2.2. Bibliotekų tinklo ir paslaugų prieinamumo pokyčiai ataskaitiniais metais

Viešojoje bibliotekoje veikia:

- Komplektavimo skyrius;
- Skaitytojų aptarnavimo skyrius;
- Ūkio dalis.

Viešojoje bibliotekoje yra Buhalterijos padalinys. Biblioteka administruoja ir prižiūri 3 rajone veikiančius literatūrinius muziejus ir ekspozicijas: Puziniškio (G. Petkevičaitės-Bitės gimtinė), J.Tumo-Vaižganto ir knygnešių bei Mato Grigonio.

Ataskaitiniais metais vaikų dienos centrų paslaugos teikiamos Linkaučių, Žibartonių, Gustonių bibliotekose.

Panevėžio rajono savivaldybės viešoji biblioteka veikia pagal nuostatus, patvirtintus Panevėžio rajono Tarybos sprendimu 2018 m. lapkričio 29 d. Nr. T-211.

Ataskaitiniais metais bibliotekų tinklas nesikeitė. 2022-aisiais, Berčiūnų biblioteka, iš buvusios mokyklos patalpų buvo perkelta į kitas patalpas, arčiau miestelio centro, o Miežiškių biblioteka, iš bendrabučio patalpų - į Raguvos gimnazijos padalinio Miežiškių vaikų darželio patalpas.

2.3. Nestacionarus gyventojų aptarnavimas

- Bibliotekinių punktų skaičius – 1. Rajone veikia Sujetų knygų išdavimo punktas, prie Smilgių bibliotekos.
- Neįgalių ir senyvo amžiaus gyventojų aptarnavimas:

- Knygnešių skaičius rajone – 142
- Aptarnaujamų skaitytojų skaičius – 259

Įprastai rajono bibliotekose, vartotojų, kuriems spaudiniai pristatomi į namus, skaičiuojama nuo 3 iki 7 asmenų. Ataskaitiniais metais namuose aptarnaujamų vartotojų skaičius kiek sumažėjo: pasibaigus karantinui, gyventojai vėl noriau pradėjo lankytis bibliotekose. Knygnešių skaičius beveik nekinta - bibliotekininkai rajono senyvo amžiaus ir neįgalius skaitytojus spaudiniais stengiasi aprūpinti patys. Spaudos pristatymu taip pat rūpinasi skaitytojų artimieji, kaimynai, socialiniai darbuotojai.

2.5. Bibliotekų paslaugų prieinamumas asmenims, turintiems negalią.

Biblioteka dalyvauja iniciatyvoje „Biblioteka visiems“. Tai - galimybė atrasti biblioteką ir paslaugas autizmo spektro ir kitų kalbos, komunikacijos ir elgesio sutrikimų turintiems lankytojams bei specializuotos informacijos ir paslaugų teikimas jiems.

Ryšiai su Lietuvos audiosensorine biblioteka. Panevėžyje veikia Lietuvos audiosensorinės bibliotekos Panevėžio padalinys, kuris aptarnauja Panevėžio regiono skaitytojus. Bendradarbiaujama kolegiskai, kviečiant į akcijas, renginius.

2.4. Pasiekimai, trūkumai ir problemos, susijusios su bibliotekų ir jų paslaugų prieinamumu.

Metų pradžioje bibliotekose dar buvo laikomasi reikalavimų laikytis atstumų, organizuoti pagal galimybes veiklas lauke, kas sukėlė nepatogumų vykdant VDC ir NVŠ užsiėmimus. Pasibaigus karantinui bibliotekos vėl stengėsi grįžti prie normalaus darbo ritmo. Metų pabaigoje prie Velžio, Nevėžio bibliotekų buvo pastatyti knygomatai, kurie ateityje padės spręsti bibliotekų prieinamumo problemas.

Vis didesnę įtaką bibliotekų veiklos viešinimui, informacijos sklaidai daro bibliotekų naudojami socialiniai tinklai. Praktiškai visos rajono bibliotekos turi susikūrusio feisbuk paskyras.

III. FONDO FORMAVIMAS

3.1. Fondo būklė

212 170 fiz. vnt. – 178 683 pav. dokumentų. Iš jų:

Metai	Savivaldybės VB	Miesto bibliotekoje	Kaimo bibliotekose
	38 989 fiz. vnt. – 20 945 pav.	14 503 fiz. vnt. – 8 892 pav.	158678 fiz. vnt. – 152979 pav.
2021	41 502 fiz. vnt. – 21 343 pav.	16 330 fiz. vnt. – 9 932 pav.	166 361 fiz. vnt. – 153 216 pav.
2020	40 678 fiz. vnt. – 20548 pav.	16 770 fiz. vnt. – 9 940 pav.	164 052 fiz. vnt. – 152 305 pav.

Lyginant su 2021 metais, rajono centralizuotos bibliotekų sistemos dokumentų fondas mažėjo 12 023 egzemplioriais. Nežiūrint fondo dydžio mažėjimo, išaugo fondo piniginė vertė – padidėjo 40 171,85 eurai ir metų pabaigoje iš viso buvo 731 319,69 eurų.

CBS dokumentų fonde yra:

- knygų ir serialinių leidinių – 211 164 fiz. vnt. – 177 407 pav.
- kartografijos – 10 fiz. vnt.
- natų – 190 fiz. vnt.
- vaizdinių – 17 fiz. vnt.
- garsinių regimųjų – 740 fiz. vnt.
- kiti skaitmeniniai dokumentai fizinėse laikmenose – 29 fiz. vnt.
- duomenų bazės fizinėse laikmenose – 20 fiz. vnt.

Fondo sudėtis

Iš viso sistemoje grožinės literatūros –151 750 fiz. vnt. – 72%.

Iš jų:	☐ Savivaldybės VB – 19 625 fiz. vnt. – 50 %
	☐ Miesto bibliotekoje – 10 206 fiz. vnt. – 70 %
	☐ Kaimo bibliotekose – 121 919 fiz. vnt.. – 77 %

Iš viso sistemoje teminės literatūros–60 420 fiz. vnt. – 28%

Iš jų:	☒ Savivaldybės VB – 19 364 fiz. vnt.. – 50 %
	☐ Miesto bibliotekoje –4 297 fiz. vnt. – 30 %
	☐ Kaimo bibliotekose – 36 759 fiz. vnt. – 23 %

Centralizuotos bibliotekų sistemos fondo sudėties pokyčiai pagal grožinės ir teminės literatūros užimamą dalį nežymūs – ataskaitiniais metais 0,98 procento vėl padaugėjo grožinės literatūros. Grožinė literatūra paprastai sudaro beveik trys ketvirtadalius viso fondo.

Iš viso sistemoje periodinių leidinių -178 fiz.vnt. – 0,08%.

Iš jų:	☐ Savivaldybės VB – 159 fiz. vnt – 0,41%. Iš jų :
	☐ žurnalų – 94 fiz. vnt.
	☐ laikraščių – 65 fiz. vnt.

Periodinių leidinių skaičius sistemoje ataskaitiniais metais sumažėjo: buvo nurašyti ankstesnių metų periodiniai leidiniai iš Viešosios bibliotekos vaikų literatūros fondo. Lentelėje nurodyti skaičiai parodo tik tą dalį periodinių leidinių, kurie iš ankstesnių metų yra įtraukti į CBS fondo bendrosios apskaitos knygą ir saugomi bibliotekos fonduose.

Ataskaitiniais metais įtraukiamas į apskaitą ir pridedamas prie viešosios bibliotekos periodikos tik 1 komplektas laikraščių – „Tėvynė“, kuris saugomas nuolatini. Kitose rajono bibliotekose šie leidiniai saugomi tik vienerius metus ir į bendrosios apskaitos knygas neįtraukiami.

3.2. Aprūpinimas dokumentais

Vienam gyventojui rajone tenka dokumentų (fiz. vnt.)	Vienam vartotojui rajone tenka dokumentų (fiz. vnt.)
5,57 (2021 m. - 6)	44,71 (2021 m. – 37)
Iš jų:	
Mieste – 5,22	mieste – 51
kaime – 5	kaime – 46

Vienam gyventojui tenka <u>naujai</u>	Vienam gyventojui tenka <u>garsinių ir</u>	Vienam gyventojui tenka	Vienam vartotojui tenka <u>naujai</u>	Vienam vartotojui tenka <u>garsinių ir</u>	Vienam vartotojui tenka

gautų dokumentų (fiz. vnt.) rajone	regimųjų dokumentų (fiz. vnt.) rajone	elektroninių dokumentų (fiz. vnt.) rajone	gautų dokumentų (fiz. vnt.) rajone	regimųjų dokumentų (fiz. vnt.) rajone	elektroninių dokumentų (fiz. vnt.) rajone
0,2	0,02	0,001	1,65	0,16	0,001
Iš jų:					
mieste – 0,13	mieste – 0,009	mieste – 0,0007	mieste – 1,3	mieste – 0,09	mieste – 0,007
kaime – 0,19	kaime – 0,004	kaime – 0,0003	kaime – 1,74	kaime – 0,04	kaime – 0,003

3.2.1 Naujų dokumentų įsigijimas

Per metus iš viso įsigyta dokumentų rajono bibliotekose – **7 811 fiz. vnt. – 1 893 pav.**, iš jų naujų – **1 351 fiz. vnt. už 55 653,19 eur.**

Per metus gavo dokumentų savivaldybės VB	Per metus gavo miesto biblioteka	Per metus VIDUTINIŠKAI gavo viena kaimo biblioteka
1 398 fiz. vnt. – 1 266 pav.	370 fiz. vnt. – 332 pav.	178 fiz. vnt. – 32 pav. (Bendras skaičius: 6 043 fiz. vnt. – 1 474 pav.)

Lyginant dokumentų įsigijimą pagal turinį, kasmet išlieka ta pati tendencija - ženkliai daugiau įsigyta grožinės literatūros (83 %), nei teminės (17%).

Per metus įsigyta GROŽINĖS literatūros Iš viso 6 482 fiz. vnt. – 1 352 pav.		Per metus įsigyta TEMINĖS literatūros Iš viso 1 329 fiz. vnt. – 541 pav.	
Viešojoje bibliotekoje	1 049 fiz. vnt. – 919 pav.	Viešojoje bibliotekoje	349 fiz. vnt. – 347 pav.
Miesto bibliotekoje	305 fiz. vnt. – 271 pav.	Miesto bibliotekoje	65 fiz. vnt. – 61 pav.
Kaimo bibliotekose	5 128 fiz. vnt. – 1 159 pav.	Kaimo bibliotekose	915 fiz. vnt. – 315 pav.
Vidutiniškai vienoje kaimo bibliotekoje 151 fiz. vnt. – 34 pav.		Vidutiniškai vienoje kaimo bibliotekoje 27 fiz. vnt. – 9 pav.	

Įsigyta grožinė literatūra sudaro 83 %:	Įsigyta teminė literatūra sudaro 17%:
▪ VB – 75 % ▪ Miesto bibliotekoje – 82 % ▪ Kaimo bibliotekose – 85 %	▪ VB – 25 % ▪ Miesto bibliotekoje – 18 % ▪ Kaimo bibliotekose – 15 %

Lyginant su 2021 metais, grožinės literatūros įsigyta 1 096 fiziniais vienetais daugiau. Nauji dokumentai papildo bibliotekų fondus perkant naujai išleistus spaudinius, o pasikartojančių pavadinimų grožinėmis knygomis daugiausiai pasipildo Knygų Kalėdos akcijos metu, ar kaip skaitytojų dovanos. Įsigyta didesnis populiariausių ir skaitomiausių autorių atskiro pavadinimo knygų egzempliorių skaičius. Stengiamasi numatyti ir įsigyti tik populiarią, skaitomą bei išliekamą vertę turinčią grožinę literatūrą. Pirmenybę teikiama lietuvių autorių knygoms. Tik apgailestaujant reikia paminėti, kad jų išleidžiama daug mažiau nei užsienio autorių.

Centralizuotos bibliotekų sistemos *viduje* dokumentai iš Viešosios bibliotekos vaikų literatūros ir Knygų keitimosi fondų perduoti į atskirų kaimo bibliotekų ir kitų viešosios bibliotekos skyrių fondus. Viso perduoti 692 egzemplioriai.

Ataskaitiniais metais rajono bibliotekos teminės literatūros gavo 170 fizinių vienetų ir 119 pavadinimų mažiau. Daugiausiai teminės literatūros sistemoje įsigyta:

geografijos, biografijų ir istorijos (325 fiz. vnt. 81 pav.),

filosofijos ir psichologijos (305 fiz. vnt. 90 pav.),

taikomųjų mokslų ir medicinos (203 fiz. vnt. 99 pav.),

visuomenės mokslų (201 fiz. vnt. 84 pav.),

meno, fotografijos ir sporto (117 fiz. vnt. 77 pav.).

Mažiausiai - religijos ir teologijos (23 fiz. vnt. 15 pav.) ir bendrojo skyriaus (37 fiz. vnt. 24 pav.).

Lyginant su praėjusiais metais, dokumentų gavimas pagal rūšis ir tipą išliko toks pat. Fondai daugiausiai pasipildo knygomis (pagal rūšis) ir spaudiniais (pagal tipą).

Gauti dokumentai pasiskirstė pagal:

Rūšis	Tipą	Paskirtį
knygos – 7 801 fiz. vnt. – 1 885 pav.	spaudiniai – 7 808 fiz. vnt. – 1 890 pav.	ikimokykliniam amžiui – 1 218 fiz. vnt. – 162 pav.
garsiniai-regimieji – 2 fiz. vnt. – 2 pav.	vaizdo įrašai – 2 fiz. vnt. – 2 pav.	moksleiviams – 2 169 fiz. vnt. – 370 pav.
natos – 1 fiz. vnt. – 1 pav.	natos – 1 fiz. vnt. – 1 pav.	jaunimui – 17 fiz. vnt. – 13 pav.
tęstiniai – 6 fiz. vnt. – 4 pav.		suaugusiems – 4 407 fiz. vnt. – 1 348 pav.
žurnalai, laikraščiai – 1 fiz. vnt. – 1 pav.		

Dokumentų gavimas pagal rūšis ir tipą išlieka toks pat kaip ir keleriais metais atgal. Fondai daugiausiai pasipildo knygomis (pagal rūšis) ir spaudiniais (pagal tipą). Tai atitinkamai sudaro 99,87 ir 99,96 procentus. Atsižvelgiant į vartotojų poreikius, atsisakyta muzikos, garso ir vaizdo įrašų - įvertinus jų panaudojimą buvo pasirinkti tradiciniai spaudiniai.

Kaip ir kasmet, įsigyta daugiau dokumentų, skirtų suaugusiems, kadangi tokiems dokumentams yra didesnis poreikis – suaugusieji vartotojai sudaro daugiau kaip 68 procentus nuo bendro vartotojų skaičiaus. Suaugusiems (kartu su dokumentais jaunimui) skaitytojams skirtų leidinių gauta 4 424 fiz. vnt. 1 361 pav. Viešojoje bibliotekoje gauta dokumentų suaugusiems - 951 fiz. vnt. 858 pav., miesto bibliotekoje – 208 fiz. vnt. 204 pav., kaimo bibliotekose – 3 265 fiz. vnt. 1 051 pav.

Vidutiniškai viena kaimo biblioteka gavo 96 fiz. vnt. 31 pav. dokumentų suaugusiems.

Vartotojai vaikai sudaro 32% visų rajono bibliotekų vartotojų. Dokumentų įsigyta vaikams per metus 43% nuo viso gavimo (2021 metais buvo tik 29%). Daugiau gauta moksleiviams (B ir C grupėms). Bendras skaičius leidinių vaikams – 3 387 fiz. vnt. 532 pav. – tai net 1 421 egzemplioriumi daugiau, bet 53 pavadinimais mažiau nei ankstesniais metais. Gausesniai literatūros vaikams gavimui įtakos turėjo parama iš Paramos ir labdaros fondo „Švieskime vaikus“ – gauta 10 pavadinimų 1 140 knygelių vaikams.

Viešosios bibliotekos vaikų literatūros skaitykloje iš viso gauta 447 dokumentų. Patiems mažiausiems gauta 163 fiz. vnt. 146 pav., vyresniesiems – 284 fiz. vnt. 262 pav.

Miesto bibliotekoje vaikiškos literatūros gauta viso – 162 fiz. vnt. A grupės – 57 fiz. vnt. 44 pav. ir B bei C grupės – 105 fiz. vnt. 84 pav.

Kaimo bibliotekose leidinių, skirtų vaikams buvo gauta 2 778 fiz. vnt. 423 pav. A grupės – 998 fiz. vnt. 123 pav. ir B bei C grupės – 1 780 fiz. vnt. 300 pav. Vidutiniškai viena kaimo biblioteka gavo 82 fiz. vnt. 12 pav. dokumentų vaikams - gavimas padidėjo ženkliai.

Kultūros ministerija 2022 metais iš **Valstybės biudžeto** skyrė 43 604 eurus naujiems dokumentams įsigyti. Lyginant su 2021 metais, lėšų skirta 2 398 eurai daugiau.

Nauji dokumentai bibliotekoms įsigijami laikantis šių komplektavimo principų: populiariosios teminės literatūros – po 4-5 egzempliorius, grožinės literatūros - po 4-6 egzempliorius, lengvesnio, detektyvinio turinio leidinius – po 8-10 egzempliorių, tuo būdu didinant leidinių pavadinimų įvairovę. Akademinės, dalykinės literatūros įsigijama po 1-2 egzempliorius. Aišku, atskirų dokumentų buvo užsakyta ir po 1-2 egzempliorius, kurie buvo skirti į viešosios bibliotekos fondus, iš kur lengviau ir greičiau reikalingi dokumentai pasiekia ir viso rajono atskirų bibliotekų skaitytojus. Dokumentai įsigyti organizuojant viešuosius pirkimus.

Pagal tiekėjus dokumentų bibliotekoms įsigyta:

Eil. Nr.	Tiekėjas	Eil. Nr.	Tiekėjas
1	Alma littera sprendimai, UAB – 1122 fiz. vnt. – 13156,61 Eur	14	Lectio divina, UAB – 108 fiz. vnt. – 1162,11 Eur
2	Apkabink mėnulį, MB – 9 fiz. vnt.– 75,00 Eur	15	Lietuvos rašytojų sąjungos leidykla – 199 fiz. vnt. – 2177,37 Eur
3	Aukso žuvis, VŠĮ – 30 fiz. vnt.– 374,07 Eur	16	Nieko rimto, UAB – 274 fiz. vnt. – 2081,10 Eur
4	BALTO leidybos namai, UAB – 259 fiz. vnt.– 3717,08 Eur	17	Odilė, leidykla – 10 egz. – 78,47 Eur
5	BALTO trader, UAB – 11 fiz. vnt.– 140,18 Eur	18	Patogu pirkti, UAB – 1 fiz. vnt. – 18,89 Eur
6	Baltų lankų leidyba, UAB – 227 fiz. vnt.– 2397,03 Eur	19	Sofoklis, UAB – 224 fiz. vnt. – 2500,26 Eur
7	Baltų lankų vadovėliai, UAB – 5 fiz. vnt.– 58,00 Eur	20	Svajonių knygos, UAB – 330 fiz. vnt. – 2582,79 Eur
8	Briedis, leidykla – 224 fiz. vnt.– 2253,91 Eur	21	Tyto alba, UAB – 415 fiz. vnt. – 4394,34 Eur
9	Gelmės, VŠĮ – 58 fiz. vnt.– 509,80 Eur	22	Terra Publica, VŠĮ – 146 fiz. vnt. – 1086,00 Eur
10	Homo liber, V.Gužauskio firma – 20 fiz. vnt.– 135,16 Eur	21	Tikra knyga, MB – 22 fiz. vnt. – 171,70 Eur
11	Humanitas, UAB – 36 fiz. vnt.– 481,76 Eur	24	Vagos prekyba, UAB – 98 fiz. vnt. – 983,70 Eur
12	Jotema, UAB – 279 fiz. vnt.– 2531,91 Eur	25	Žalias kalnas, MB – 10 fiz. vnt. – 65,00 Eur
13	Kitos knygos, UAB – 45 fiz. vnt. – 481,69 Eur		

Pirkimų metu panaudotos LR Kultūros ministro įsakymu skirtos valstybės biudžeto lėšos (43 604 eurai) ir kitos lėšos – GPM 1,2 proc. (9,93 eurų) – viso 43613,93 eurų.

3.2.1. Lėšos dokumentams įsigyti

Už **Kultūros ministerijos** iš valstybės biudžeto skirtas lėšas įsigyta 1 077 (1 033 - nauji) pavadinimų 4 162 fiz. vnt. dokumentų.

87 pavadinimais (iš jų 83 naujais) daugiau, bet 329 fiz. vnt. mažiau nei 2021 metais. Primenant, kad lėšų skirta daugiau nei 2,3 tūkst. eurų.

Vidutinė kaina dokumento, įsigyto už valstybės biudžeto lėšas – 10,48 eurai.

Vidutinė kaina dokumento, skirta vaikams – 8,3 euro, suaugusiems – 11,41 euro.

Lyginant su 2021 metais, kaina išaugo 1,3 euro.

Knygos buvo užsakomos remiantis Nacionalinės bibliotekos rengiama “Informacija apie Lietuvoje išleistus leidinius, gautus Nacionalinėje bibliotekoje” bei atskirų leidyklų ir knygų platintojų-pardavėjų

internetinėse svetainėse, internetiniuose puslapiuose ir periodinėje spaudoje skelbiama informacija. Taip pat atsižvelgiama į atskirų leidyklų bei knygų platintojų siunčiamus leidinių sąrašus, autorių pasiūlymus, knygynų naujienas, bibliotekos darbuotojų ir skaitytojų pasiūlymus.

Už Kultūros ministerijos skirtas lėšas įsigyta dokumentų:

✓ pagal dokumentų rūšį ir dokumentų tipą – visos knygos ir spaudiniai – 4161 fiz. vnt.

Pagal finansavimo šaltinius dokumentų įsigyta (be prenumeruojamų periodinių leidinių) už:

Valstybės biudžeto lėšas	44 765,01 Eur – 4 302 fiz.vnt.
Iš jų:	
✓ Kultūros ministerijos lėšas –	43 604,00 Eur – 4 161 fiz.vnt.
✓ neatlygintinai gauti –	1 090,01 Eur – 134 fiz.vnt.
✓ nemokamai gauti –	71,00 Eur – 7 fiz.vnt.
Kitas lėšas	10 888,18 Eur – 3 509 fiz.vnt. už
Iš jų:	
✓ išleistas rajono leidinys –	220,56 Eur – 77 fiz.vnt.
✓ dovanos –	5 755,03 Eur – 867 fiz.vnt.
✓ neatlygintinai gauti –	46,76 Eur – 17 fiz.vnt.
✓ pajamų mokesčio dalis paramos gavėjui –	88,93 Eur – 5 fiz.vnt.
✓ parama –	3 828,97 eur – 2 423 fiz.vnt.
✓ periodika –	28,00 Eur – 1 fiz.vnt.
✓ skaitytojų atneštos vietoj pamestųjų	919,93 Eur – 136 fiz. vnt.

Iš valstybės biudžeto lėšų bibliotekai skirti įvairių leidėjų, Kultūros rėmimo fondo lėšomis ir kitų įstaigų bei organizacijų dalinį finansavimą leidybai gavusių projektų išleisti leidiniai, kurie neatlyginamai perduodami bibliotekoms.

Paramos būdu gautos knygos – iš leidyklos „Briedis“ (16 pav. 356 fiz. vnt. už 1481,68 eurus), Lietuvos rašytojų sąjungos leidyklos (33 pav. 243 fiz. vnt. už 791,19 eurus), labdaros ir paramos fondo „Švieskime vaikus“ (16 pav. 1 824 fiz. vnt. už 1556,10 eurus).

Iš pajamų mokesčio dalies paramos gavėjui be knygos, įsigytos vykdant viešuosius pirkimus, nupirktos 4 knygos-albumai ukrainiečių kalba apie Ukrainą, tuo pačiu ne tik papildant fondus knygomis apie šią šalį, bet tuo pačiu ir paremiant Ukrainos tautą.

Per metus įsigyta dokumentų **pagal tiekėjus** (už valstybės ir kitas lėšas bendrai):

Tiekėjai	Pavadinimų (pav.) skaičius	Fizinių vienetų (fiz. vnt.) skaičius
Autorius	25	72
Įvairios leidyklos, leidinių platintojai	1 122	4 761
Skaitytojai	568	591
Įvairūs tiekėjai	213	459
Nacionalinė M. Mažvydo biblioteka	20	20
Labdaros ir paramos fondas „Švieskime vaikus“	16	1 824
Valstybinė lietuvių kalbos komisija	2	7
Panevėžio r. savivaldybės administracija	2	77

Gauta dokumentų iš įvairių tiekėjų: LR Prezidentūra perdavė 4 pavadinimų 81 ukrainietišką leidinį – tai lietuvių autorių verstinės knygelės vaikams; Ukrainos Knygos institutas kartu su VšĮ „Laiko skrynia“ inicijavo ir įgyvendino projektą, skirtą Ukrainos vaikams, nukentėjusiems nuo Rusijos agresijos, kurie šiuo metu gyvena Lietuvoje, ir dovanuoja 5 pavadinimų 50 knygų ukrainiečių kalba; iš Lietuvos kariuomenės karių, nukentėjusių nuo sovietinio ir nacistinio genocido, artimųjų sąjungos (4 pav. 12 egz.), Lietuvos Nepriklausomybės Akto signatarų klubo (3 pav. 23 fiz. vnt.), Lietuvos mokslų akademija dovanuoja jų iniciatyva leidžiamos mokslo populiarinimo knygų serijos „Mokslas visiems“ leidinių (10 pav. 25 fiz. vnt.).

Leidinius dovanuoja Lietuvos bankas, Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka (1 pav. 2 fiz. vnt. be ankščiau išskirtų 20 knygų ukrainiečių kalba), Lietuvos žydų bendruomenė „Vilnius – Lietuvos Jeruzalė“ (2 pav. 36 fiz. vnt.), VšĮ „AV17“, BASNET Forumas asociacija, UAB „Ciklonas, DEMOS kritinės minties institutas, katalikiškas vaikų darželis „Mažutėliams“ (1 pav. 2 fiz. vnt.), IĮ „Mažoji leidykla“, VšĮ Porta Artis, Ramygalos klubas „Savos erdvės“, Eugenijaus Šimkūnaitės labdaros ir paramos fondas, MB Trader. Nemažai gauta knygų iš Panevėžio apskrities Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos, po 1-ą egzempliorių iš Lietuvos audiosensorinės bibliotekos Panevėžio padalinio ir Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešosios bibliotekos.

Knygų bibliotekoms kasmet dovanuoja LR Seimo narė Guoda Burokienė, taip pat atskaitiniais metais gavome knygų iš Europos parlamento nario Juozo Oleko.

Visų rajono bibliotekų fondai pasipildė po administracinį – istorinį žinyną apie Upytės ir Ramygalos seniūnijų gyvenamąsias vietas, išleistas dalyvaujant Panevėžio rajono savivaldybės spaudinių leidybos projekte ir parašytas bibliotekos darbuotojo Petro Juknevičiaus. Iš dar vieno šio projekto dalyvio – Raguvos kultūros centro – gavome 30 vienetų informacinio leidinio „Pasivaikščiojimas – špaceras po Raguvos miestelį“.

Fondai papildyti autorių ar knygų rengėjų dovanotomis knygomis. Bibliotekos darbuotojai, knygų sudarytojai: Audrius Mikeliūnas dovanuoja 5 egzempliorius knygos „Kaimas šilo gale“, o Skirmantė Petrauskienė – 1 egzempliorių „Neleisk angelui nukristi nuo peties 3“, kurios autorius A.Skačkauskas. Po vieną ar keletą savo knygą dovanuoja autoriai Juozas Brazauskas (3 fiz. vnt.), Aušrinė Cemnolonskė, Stasys Jakeliūnas, Sofija Kanaverskytė, Regina Rudaitytė Lankauskienė (1 pav. 3 fiz. vnt.), Birutė Pakėnaitė (2 fiz. vnt.), Daiva Palionytė-Batavičienė (3 pav. 3 egz.), Aldona Ruseckaitė, Paulius Saudargas (2 pav. 2 fiz. vnt.), Dainius Sobeckis (3 pav. 12 fiz. vnt.), Bronius Šablevičius (2 pav. 2 fiz. vnt.), Artūras Tereškinas, Gedvydas Vainauskas (4 fiz. vnt.), Emilija Valentinavičienė (2 pav. 3 fiz. vnt.). Knygos sudarytoja Renata Kopūstienė padovanojo 19 vienetų kraštotyros knygos „Šimtmečiai prie Marnakos: Tiltagalai“.

Skaitytojai ir bibliotekų bendruomenės nariai dovanuoja bibliotekoms populiarių grožinės ir teminės literatūros leidinių, kurie, atrinkus reikalingus leidinius, įtraukti į apskaitą – Ėriškių, Liūdynės, Miežiškių, Perekšlių, Smilgių, Vadoklių, Velžio ir Viešajai bibliotekoms. 2021 metų pabaigoje – 2022 metų pradžioje dalyvaujant akcijoje „Knygų Kalėdos“ skaitytojai ir kaimo bendruomenių nariai dovanuoja virš trijų šimtų knygų, iš kurių 306 pavadinimų 314 knygų buvo atrinktos ir paskirstytos rajono bibliotekoms. Akcijoje dalyvavo ir knygas dovanų gavo 15 bibliotekų. Gausiausiai knygomis pasidalino Bernatonių, Daukniūnų, Piniavos, Ramygalos, Šilagalio bei Viešosios bibliotekų skaitytojai.

Vietoj vartotojų prarastų ar nepataisomai sugadintų leidinių gautos 136 knygos – jos pakeitė nurašytas knygas iš Viešosios bibliotekos abonemento ir vaikų literatūros fondų bei Krekenavos ir Ramygalos bibliotekų dokumentų fondų.

3.2.3. Periodiniai leidiniai

Per metus užsakyta ir gauta prenumeruojamų periodinių leidinių – 323 komplektai – 70 pav. (169 komplektai 60 pavadinimų žurnalų ir 154 komplektai 10 pavadinimų laikraščių).

Periodikos prenumeratai Panevėžio rajono savivaldybės administracija skyrė 14,742 tūkst. eurų. Lėšos užsakymams paskirstytos sekančiai:

- ✓ Viešajai bibliotekai – 1 303 eurai (9 % visų lėšų),
- ✓ Ramygalos (miesto) bibliotekai – 557 eurai (4 %),

✓ kaimo bibliotekoms – 12 882 eurai (87 %).

Lyginant su ankstesniais metais, gauta beveik tiek pat lėšų (tik 19 eur daugiau), tad ir užsakymai mažai kuo skiriasi nuo ankstesnių metų – bendras užsakytų komplektų skaičius padidėjo 6 komplektais.

Gauta 323 komplektai 70 pav. (60 pav. žurnalų ir 10 pav. laikraščių). Iš jų:

- Viešojoje bibliotekoje – 52 komplektai 47 pav. (37 pav. žurnalų ir 10 pav. laikraščių).
- Miesto bibliotekoje – 18 komplektų 18 pav. (12 pav. žurnalų ir 6 pav. laikraščių)
- Kaimo bibliotekose – 253 komplektai 39 pav. (32 pav. 119 komplektai žurnalų ir 7 pav. 134 komplektai laikraščių)

Vidutiniškai vienoje kaimo bibliotekoje – 8 pav. (po 4 pav. žurnalų ir laikraščių) už 378,88 eurus.

Dauguma bibliotekų – 28 - gauna dienraštį „Lietuvos rytas“, 4 bibliotekos – „Respublika“, taip pat po krašto ar rajono laikraštį – „Tėvynė“ (35 egz.), „Panevėžio kraštas“ (19 egz.), „Sekundė“ kartu su „Panevėžio balsu“ (28 egz.). Kartu su „Lietuvos rytu“ kas savaitę gauna papildomai po du žurnalus – „Stilius“ ir „Savaitgalis“.

Daugiausiai užsakyta žurnalų: „Ji“ (14 egz.), „Žmonės“ (11 egz.), „Sodo spalvos“ (10 egz.), „Sodo spalvos“ kartu su „Augalų pasaulis“ dar 5 egz., „Edita“ (8 egz.), „Namie ir sode“ (7 egz.). Profesinio žurnalo „Tarp knygų“ užsakyta 2 vienetai.

Visose bibliotekose užsakyta 8 pav. 38 komplektai periodinių leidinių, skirtų vaikams. Daugiausiai užsakyta žurnalų „Naminukas“ (15 egz.) ir „Justė“ (12 egz.), taip pat užsakyta atskiroms bibliotekoms žurnalai „Flintas“, „Laimiukas“, „Lututė“, „Nykštukas“, „Penki“. Periodinių leidinių vaikams pasiūla kasmet mažėja.

Bibliotekos gauna neatlygintinai periodinių leidinių, kuriuos šalies viešosioms bibliotekoms prenumeruoja Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo (SRTR) fondas, įgyvendindamas konkurso „Valstybės teikiamos dalinės finansinės paramos kultūriniais ir šviečiamiesiems projektams“ nuostatus. Viso buvo gauta 33 pav. periodiniai leidiniai: 26 pav. žurnalai ir 7 pav. laikraščiai, kurie buvo išskirstyti rajono bibliotekoms. Iš jų:

vaikams skirtų leidinių – 2 žurnalai (ankstesniais metais vaikiškų leidinių būdavo gaunama iki 5 pavadinimų).

kultūriniai, literatūriniai, meno, religiniai, istoriniai, įvairių Lietuvos kraštų periodiniai leidiniai, kurių mūsų rajono bibliotekos retai užsisako šių periodinių leidinių gauta nuo 1 iki 5 egzempliorių.

Gaila, kad šie leidiniai ne iš karto pasiekia bibliotekas, kadangi jų gavimo negalima perskirstyti pašto keliu.

Gauti prenumeruojami periodiniai leidiniai bendrosios bibliotekos apskaitos knygoje nefiksuojami nuo 2011 metų, išskyrus vieną – rajono laikraštį – „Tėvynė“ (1 komplektas už 28 eurus), kuris yra saugojamas neterminuotai viešojoje bibliotekoje. Kiti periodiniai leidiniai kuriam laikui paliekami saugojimui, išduodami skaitytojams, tačiau nėra įtraukiami į bendrosios apskaitos knygą, tokiu būdu nefiksuojant ir jų įsigijimo lėšų.

Naujai gautų dokumentų procentas dokumentų fonde:	
Visame CBS fonde – 4%	Miesto bibliotekoje – 3 %
Savivaldybės VB – 4%	Kaimo bibliotekose – 4%

Vidutinė įsigyto dokumento kaina –7, 12 Eur

(2021 m. - 8,08 Eur, 2020 m. - 7,85 Eur)

Vidutinė kaina dokumento, įsigyto už Kultūros ministerijos lėšas – 10, 48 Eur

(2021 - 9,18 Eur, 2020 m. - 8,59 Eur)

Lėšos, tenkančios vienam gyventojui dokumentams įsigyti (be periodikos):

- Iš viso – 1,46 Eur (viso 55 625,19 Eur)

- Valstybės biudžeto lėšos – 1,17 Eur (44 765,01 Eur) (kartu su KM skirtomis lėšomis)
 - Kultūros ministerijos skirtų lėšų – 1,14 Eur (viso 43 604,00 Eur)
 - Valstybės biudžeto lėšos – 0,03 Eur (viso 11 161,01 Eur) (be KM skirtų lėšų)
- Iš kitų lėšų – 0,28 Eur (viso 10 860,18 Eur)
- Savivaldybės skirtų lėšų – 0,00 Eur (be periodikos).

Lėšos, tenkančios vienam vartotojui dokumentams įsigyti:

- iš viso – **11,72** Eur (2021 m. - 9,14 Eur)
- iš LR kultūros ministerijos skirtų lėšų (bendrai) – **9,19** Eur (2021 m. - 6,78)

3.3. Dokumentų nurašymas

- CBS nurašyta iš viso **19 835 fiz. vnt.** (paskutinis pav. 2 003) už 15 7481,40 Eur. Iš jų:
 - Savivaldybės viešojoje bibliotekoje – **2 832** fiz. vnt.– **1 635** pav.
 - Miesto bibliotekoje – **2 269** fiz. vnt. – **1 443** pav.
 - Kaimo bibliotekose – **14 734** fiz. vnt. – **1 320** pav.
- Perdavimai:
 - Iš viešosios bibliotekos knygų keitimosi fondo perduota rajono bibliotekoms - 168 fiz. vnt.
 - Iš viešosios bibliotekos:
 - Knygų keitimosi fondo į vaikų literatūros fondą perduota – 17 fiz. vnt.,
 - Vaikų literatūros fondo į viešosios bibliotekos abonementą – 477 fiz. vnt.

Nurašymo priežastys:

Priežastis	Skaičius fiz. vnt.	Procentas
Susidėvėję ir vartotojų sugadinti dokumentai	15 155	76%
Nepaklausūs, praradę aktualumą dokumentai	3 401	17%
Dėl kitų priežasčių prarasti dokumentai	765	4%
Perduoti į atsarginį/ manų fondą	303	2
Vartotojų sugadinti prarasti dokumentai, keičiant kitais dokumentais	211	1%

Pagrindinės nurašymo priežastys - susidėvėjusių ir vartotojų sugadintų dokumentų nurašymas, toliau – praradę aktualumą dokumentai.

Susidėvėję ir vartotojų sugadinti dokumentai buvo nurašyti visose bibliotekose. Daugiausiai jų atrinkta ir nurašyta iš:

Bibliotekos pavadinimas	Dokumentai (fiz. vnt.)	Bibliotekos pavadinimas	Dokumentai (fiz. vnt.)
Miežiškių	1 355	Vadoklių	636
Krekenavos	1 295	Naujamiesčio	626
Berčiūnų	1 170	Šilagalio	605

Nepaklausūs, praradę aktualumą dokumentai buvo atrinkti ir nurašyti išvežant į makulatūrą iš 32 bibliotekų fondų.

Daugiausiai – iš viešosios bibliotekos (618 fiz. vnt.), Krekenavos (548 fiz. vnt.), Karsakiškio (302 fiz. vnt.), Naujamiesčio (274 fiz. vnt.) ir Miežiškių (270 fiz. vnt.) bibliotekų.

Vietoj 211 fiz. vnt. vartotojų prarastų dokumentų bibliotekų fondai pasipildė 136 naujais leidiniais – Viešosios bibliotekos (46 fiz. vnt.), Krekenavos (77 fiz. vnt.) ir Ramygalos (13 fiz. vnt.) bibliotekose. Dar 76 knygos šia priežastimi įtrauktos į VB Abonemento fondą ankstesniais, 2021 metais, o vartotojų prarasti leidiniai nurašyti 2022 metais.

Atlikus bibliotekų fondų patikrinimus buvo nurašyti nerasti fonduose 83 dokumentai (trūkumas) šiose bibliotekose: Karsakiškio – 12 fiz. vnt., Krekenavos – 36 fiz. vnt., Žibartonių – 27 fiz. vnt. bei viešosios bibliotekos knygų keitimo fonde – 8 fiz. vnt.

Per ataskaitinius metus fondas pamažėjo 12 024 egzemplioriais (gauta 7 811 fiz. vnt., o nurašyta – 19 835 fiz. vnt.).

3.4. Fondo panaudojimas

- Bendras bibliotekų fondo apyvartos rodiklis – 1,35
 - Savivaldybės viešoji biblioteka – 0,92
 - Miesto bibliotekoje – 2,87
 - Kaimo bibliotekose – 1,32

3.5. Mainų fondas

Mainų fonde saugoma 16 751 fiz. vnt. dokumentų.

- Per metus gauta – 303 fiz. vnt.
- Per metus nurašyta – 0 fiz. vnt.

Ataskaitiniais metais Mainų fondas pasipildė tik dokumentais iš viešosios bibliotekos vaikų literatūros fondo ir buvusios saugyklos.

3.6. Atsarginis fondas

- Sukaupta 4 482 fiz. vnt. dokumentų.
- Per metus gauta 10 fiz. vnt. dokumentų.
- Nurašyta 0 fiz. vnt. dokumentų.

Atsarginio fondo dydis 2022 metais nesikeitė.

3.7. Fondo komplektavimo problemos

Kasmet valstybės biudžeto lėšų dokumentams įsigyti skiriama daugiau, bet įvertinus gautas lėšas ir kylančias dokumentų kainas, norimo įsigyti knygų egzempliorių skaičiaus negalime. Įsigyjant dokumentus tenka įvertinti jų reikalingumą, numatyti leidinio populiarumą, turimą išliekamąją vertę.

Ataskaitiniais metais naujo dokumento įsigijimo kaina už valstybės biudžeto skirtas lėšas padidėjo 1,3 euro – nuo 9,18 iki 10,48 euro.

Įgyvendinant kompleksinius Lietuvos integralios bibliotekų informacijos sistemos (LIBIS) sprendimus, iš ankstesnės LIBIS versijos į naują dar 2021 metais buvo perkelti (migravo) bibliotekų duomenys. Darbai, kuriuos vykdė Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, įgyvendinant kompleksinius LIBIS sprendimus, buvo tęsiami ir ataskaitiniais metais, dėl ko kartais strigo komplektuotojų darbas, o atskirų funkcijų dalinai ar visai nebuvo galima vykdyti iki metų pabaigos.

Metų eigoje buvo nuolat stebimas ir vertinamas rajono bibliotekų darbas, daugiau dėmesio skiriant fondo sustatymui, informaciniams užrašams, nereikalingų ir netinkamų naudojimui dokumentų atrankai iš fondų, bibliotekinių dokumentų pildymui. Ataskaitiniais metais patikrinti Karsakiškio, Krekenavos ir Žibartonių bibliotekų dokumentai bei baigtas Viešosios bibliotekos skyrių ir atskirų fondų dokumentų tikrinimas, teikti ir formuoti nerastų dokumentų nurašymo aktai.

IV. VARTOTOJŲ APTARNAVIMAS

4.1. Vartotojų telkimas

Gyventojų skaičius

2022 metais, Registrų centro duomenimis (<https://www.registrucentras.lt/p/853#savivaldybes>), Panevėžio rajone buvo fiksuota 38 639 gyventojai.

Vartotojų sutelkimas:

Bendras	Miesto bibliotekoje	Kaimo bibliotekose
12%	10%	11%

Gyventojų sutelkimo procentą bibliotekose lemia tokie pagrindiniai rodikliai, kaip gyventojų tankumas (rajone jis gana žemas – 16- ir tai įtakoja žemą sutelkimo procentą), demografija ir migracija, infrastruktūrinės problemos (sumažėjus viešojo transporto reisams rajone, mažėja galimybė gyventojams, ypač vyresnio amžiaus, patekti į bibliotekas).

4.2. Vartotojų skaičius

Metai	Viso	Savivaldybės VB	Miesto bibliotekoje	Kaimo bibliotekose
2022	4 746	996	284	3 466
2021	6 082	1 171	351	4 560
2020	6 257	1 332	368	4 557

2021 m. vasarą vykdyta LIBIS modernizacija, perkeliant visus bibliotekų duomenis į Jungtinį katalogą. Keitėsi ne tik skaitytojų registracijos ir dokumentų užsakymo bei išduoties procesai, bet ir jų apskaita. Tik 2022 metų balandžio mėn. pabaigoje pradėjo funkcionuoti skaitytojų registracijos apskaitos modulis, leidęs apskaityti vartotojų registraciją pagal bibliotekos padalinius (kaimo bibliotekas). Tačiau ir toliau registracijos duomenys padaliniuose nefiltruojami pagal skaitytojų grupes, nėra galimybės išfiltruoti konkrečios bibliotekos skaitytojus. Iki 2022 gegužės mėnesio vartotojų registracijos duomenys buvo apskaitomi rankiniu būdu. Tai galėjo turėti įtakos rodikliams.

Iš esmės pasikeitus skaitytojų registracijos procesui, problematiška yra apskaityti konkrečios bibliotekos vartotojus. Perėjus prie vieningos skaitytojų apskaitos visose Panevėžio rajono bibliotekose, skaitytojai nebedubliuojami, perregistravus vienoje bibliotekoje, to nebereikia daryti kitose. Be to, šių metų statistikos pokyčius dar įtakojo LIBIS modernizacija ir apskaitos modulių vėlavimas, todėl dalis skaitytojų galėjo likti neapskaityti.

2022 metais viešojoje bibliotekoje skaitė 996 registruoti vartotojai. t.y. 175 vartotojais mažiau negu 2021 metais.

Vartotojų skaičius - 996 iš jų:

Perregistruoti vartotojai - 706

Naujai užregistruoti vartotojai - 290

Lyginant su 2021 m. perregistruota 198 skaitytojais mažiau, o naujų skaitytojų užregistruota 23 daugiau.

4.3. Vartotojų sudėties pokyčiai

Rajono bibliotekose skaitytojai skirstomi:

vaikai iki 14	9 – 12 kl. moksleiviai	studijuojantys asmenys	dirbantieji	laikiniai nedirbantys asmenys	Pensinio amžiaus asmenys (senjorai)

2022m. didžiausia skaitytojų grupė, kaip beje ir ankstesniais metais, buvo suaugę dirbantys, asmenys. Jie sudarė 35 procentus nuo visų skaitytojų skaičiaus. Sekanti pagal gausumą grupė – vaikai iki 14 m. amžiaus – 31 procentas. Lyginant su 2021-aisiais, ši vartotojų grupė padidėjo. Tai galima sieti ir su tuo, kad karantino metu knygas dažniau ėmė tėvai, ir vaikai patys nesilankė.

Toliau eina senjorų grupė – 16 procentų, laikiniai nedirbantys asmenys – 10 procentų, moksleiviai – 6 ir studentai – 2 procentai.

Viešojoje bibliotekoje 2022 metais labiausia mažėjo suaugusių grupėms priklausančių vartotojų: dirbančiųjų (-135), pensininkų (-40), studentų (-18). Tačiau džiugu, kad ženkliai padaugėjo skaitančių vaikų: 5-8 klasių (+29), 1-4 klasių (+24). Tad gausiausia skaitytojų grupė išlieka Dirbančiųjų - 42 procentai, antroje vietoje – 1-4 kl. mokiniai – 15 procentų, aplenkę 5-8 kl. mokinius - 14 procentų ir pensininkus, kurie dabar sudaro – 13 procentų. Studentai sudaro tik 2 procentus visų viešosios bibliotekos vartotojų.

Vaikų iki 14 m. registruota 356, t.y. 55 daugiau, o suaugusių 477, t.y. 227 mažiau negu 2021 m. Pokyčius labiausiai lėmė vieninga skaitytojų registracija, kai Panevėžio rajono viešosios bibliotekos skaitytojai nebedubliuojami, apskaitomi vieną kartą.

Vaikų skaičius padidėjo jaunimo 15-16 metų amžiaus sąskaita, nes modernizuotoje programoje pasikeitė amžiaus skirsniai. Filtruojama 14-16 m. vaikai kaip viena grupė, o kadangi mes vaikus iki 14 m. skaičiuojame imtinai, tai prisideda 15 ir 16 metų skaitytojai.

4.4. Apsilankymų skaičius

Metai	Viso	Savivaldybės VB	Miesto bibliotekoje	Kaimo bibliotekose
2022	87 653	11 639	4 793	71 221
2021	72 669	9 207	4 093	59 369
2020	78 082	13 423	4 539	60 125
2019	123 262	23 467	7 608	92 187

2022 m. apsilankymų skaičius augo visose bibliotekų kategorijose. Pasibaigus karantinui, nebetaikant specialiųjų reikalavimų, skaitytojai pamažu ėmė grįžti į bibliotekas, ir pastebimai sumažėjo virtualių apsilankymų skaičius. Su 2019 m. rodikliais dar lygintis negalima, bet esamos tendencijos džiugina.

Didžiąją daugumą bibliotekos skaitytojų sudaro nuolatiniai lankytojai, bibliotekose besilankantys daug metų, ateinantys ne tik pasirinkti skaitinių, bet ir pabendrauti, pasidalinti dienos aktualijomis. Parodydami skaitytojui dėmesį ir skirdami kiekvienam individualaus laiko, bibliotekos darbuotojai kuria abipusį ryšį, tad pagrįstai galima teigti, kad toks asmeninis bendravimas, atsižvelgiant į kiekvieno poreikius, yra stiprioji bibliotekos savybė.

Ataskaitiniais metais atskirų bibliotekų lankytojų, o ir kitų rodiklių, skaičių mažino ne tik karantino ribojimai, bet ir dėl darbuotojų nedarbingumo, remontų ribotą laiką veikiančios bibliotekos.

Biblioteka	Apsilankymų pokytis	Išduoties pokytis
Berčiūnų (remonto ir perkėlimo darbai)	-167	-839
Miežiškių (bibliotekos perkėlimo ir remonto darbai)	-361	-431
Raguvos (ribotas darbo laikas)	-1 094	-2 237

4.4.1. Lankomumas

Metai	Bendras lankomumo rodiklis	Savivaldybės VB	Miesto biblioteka	Kaimo bibliotekos
2022	19	12	17	21
2021	12	8	12	13
2020	12	10	12	13
2019	18	15	21	19

4.5. Išduotis

Metai	Viso (fiz. vnt.)	Savivaldybės VB (fiz. vnt.)	Miesto biblioteka (fiz. vnt.)	Kaimo bibliotekos (fiz. vnt.)
2022	287 244	35 928	41 620	209 696
2021	260 818	34 316	26 018	200 484
2020	224 808	41 154	15 931	167 723
2019	343 899	58 145	23 829	261 925

Lyginant su 2021-aisiais, ataskaitiniais metais spaudinių išduotis augo (+26 426), tačiau ikikarantinio lygio dar nepasiekė. Išduotis augo visų kategorijų bibliotekose.

Rajono bibliotekose daugiausia skaitoma pramoginė, populiarioji pažintinė literatūra, populiarioji psichologija ir medicina. Vis dar paklausūs periodiniai leidiniai.

Skaitytojus domina naujos knygos, kurios reklamuojamos internetiniuose portaluose, socialiniuose tinkluose, kurias pamato knygynuose, bet bibliotekose yra tik po vieną knygą ir jos tenka laukti eilėje.

2022 metais viešosios bibliotekos skaitytojai užsakė internetu 1 700 (2021 m. – 2 342), rezervavo 1 192 (2021 m. – 426) knygų. 76 proc. visų užsakytų ir 87 proc. rezervuotų leidinių sudaro grožinė literatūra. 2022 metais išduota knygų 30 245 fiz. vnt. (84 proc.), periodinių leidinių 5 642 fiz. vnt. (16 proc.), kitų dokumentų (natos, vaizdiniai, garso, elektroniniai, skaitmeniniai ir kt.) – tik 41 fiz.vnt., 0,1 proc.

Kaimo bibliotekose, užsakyta 191 (2021 – 247), rezervuota 109 (2021 – 64) leidinys. Nuo 2022 m. visos kaimo bibliotekos dirba su LIBIS, rezervuotų leidinių skaičius išaugo per pusę, o užsakymo paslauga nėra populiari, nes matomai bibliotekoje esančią knygą skaitytojai linkę rinktis iš atvirų fondų.

Dažniausiai skaitytojai bibliotekininkų prašo parinkti ar rekomenduoti knygų, patys noriai dalijasi perskaitytų knygų įspūdziais, neretai atsineša norimų perskaityti knygų sąrašą ir prašo konkrečių pavadinimų. Nemaža įtakos skaitymo „madoms“ turi ir reklamos, įvairių televizijos laidų metu paminėti leidiniai arba iš lūpų į lūpas perduodamos rekomendacijos. Be to, skaitinių pasirinkimui palengvinti visus metus bibliotekose buvo eksponuojamos teminės literatūros parodos. Nauji bibliotekos leidiniai nuolat yra skelbiami bibliotekos interneto svetainėje, rengiamos virtualios knygų apžvalgos įvairiomis temomis socialiniuose tinkluose, naujų knygų iš viešosios bibliotekos pristatymai vyksta rajono bibliotekose, kad su jomis galėtų susipažinti atokesnių kaimų gyventojai. Plokštelių fondas taip pat populiarinamas, rengiamos muzikos kūrinių perklausos, vykstama su renginiais į kaimo bibliotekas.

Praėjusiais metais viešojoje bibliotekoje pastebėtas ir padidėjęs susidomėjimas knygomis rusų kalba – jei 2021 m. tokių buvo išduota 19, tai 2022 m. – jau 72 (taigi 3,78 karto daugiau). Tai sietina su karo pabėgėlių iš Ukrainos, tapusių naujais bibliotekos skaitytojais, atvykimu. Dažniausiai rusų kalba skaitomos knygos – A. Marininos detektyvai ir N. Roberts romanai.

4.5.1. Išduota dokumentų į namus:

Metai	Viso (fiz. vnt.)	Savivaldybės VB (fiz. vnt.)	Miesto biblioteka (fiz. vnt.)	Kaimo bibliotekos (fiz. vnt.)
2022	123 290	21 384	7 993	93 913
2021	142 155	22 685	9 407	110 063
2020	126 024	25 466	7 127	93 431
2019	133 523	32 329	7 455	93 739

Lyginant su 2021 metais į namus išduodamų spaudinių kiekis bibliotekose mažėjo (- 18 865 fiz. vnt.).

Viešojoje bibliotekoje 2022 m. vartotojams į namus išduota 21 384 fiz. vnt. dokumentų, ir tai sudarė 60 procentų nuo visos išduoties.

4.5.2. Išduota dokumentų vietoje:

Metai	Viso (fiz. vnt.)	Savivaldybės VB (fiz. vnt.)	Miesto biblioteka (fiz. vnt.)	Kaimo bibliotekos (fiz. vnt.)
2022	166 099	14 544	33 627	117 928
2021	118 663	11 631	16 611	90 421
2020	98 784	15 688	8 804	74 292
2019	210 376	25 816	16 374	168 186

Apskaitant išduotį rajono bibliotekose taikomas „Atrankinis vietoje apskaitomų spaudinių metodas“.

Pasibaigus Covid-19 pandemijai, skaitytojams sugrįžus į bibliotekas, daugiau leidinių išduota skaityti vietoje. Išduotų vietoje dokumentų skaičius sudarė 58 procentus.

Viešosios bibliotekos skaityklose skaityti 14 544 leidiniai, nes į namus neišduodami informaciniai, ir kiti vertingi dokumentai, laikraščiai.

Miesto ir kaimo bibliotekose išduodamų vietoje dokumentų skaičius padidėjo atitinkamai +17 016 ir +27 507 fiz. vnt.

4.5.3. Išduota grožinės literatūros:

Metai	Viso (fiz.vnt.)	Savivaldybės VB (fiz.vnt.)	Miesto biblioteka (fiz.vnt.)	Kaimo bibliotekos (fiz.vnt.)
2022	133 165	23 072	20 362	89 731
2021	119 920	22 356	12 997	84 567
2020	103 749	25 860	8 803	69 086
2019	148774	34 179	12 757	101 838

Ataskaitiniais metais grožinės literatūros išduotis augo, ir sudarė 46% visos išduoties. Grožinės literatūros išdavimas augo miesto (+4 194) ir kaimo bibliotekų (+15 481) kategorijose.

Skaitomiausios 2022 m. grožinės knygos buvo: D. Owens „Ten, kur gieda vėžiai“, L. Riley „Meilės laiškas“, „Saulės sesuo“, „Dingusi sesuo“ ir „Levandų sodas“, J. S. Charles „Biblioteka Paryžiuje“, Ch. Betts „Pilis prie ežero“, S. Blau „Kitokios“, Ch. B. Kline „Ištremtos“, S. Burdick „Bevardės mergaitės“, H. Coben „Vinas“. taip pat I. Laužikaitės knyga „Nelly Paltinienė. Tu ateik į pasimatymą“.

Viešojoje bibliotekoje 2022 metais grožinės literatūros išduotis sudarė 64 % visos išduoties, o įvairių mokslo šakų literatūros išduotis - 36 % visos išduoties.

4.5.4. Išduota teminės literatūros:

Metai	Viso (fiz.vnt.)	Savivaldybės VB (fiz.vnt.)	Miesto biblioteka (fiz.vnt.)	Kaimo bibliotekos (fiz.vnt.)
2022	140 755	12 856	21 258	106 641
2021	138 122	11 960	13 021	113 141
2020	117 497	15 294	7 128	95 075
2019	195 125	23 966	11 072	160 087

Periodiniai leidiniai yra apskaitoma kartu su temine literatūra, tad didžiąją dalį teminės išduoties sudaro periodikos išdavimas.

Viešojoje bibliotekoje lyginant su 2021 m., išduoties santykis 1 % dalimi padidėjo šakinės literatūros naudai. Nagrinėjant negrožinės literatūros panaudojimą, populiariausi gamtos mokslai, matematika, jiems tenka – 14 %, taikomieji mokslai, medicina, technologijos – 8 %, psichologija, filosofija – 5 % visos išduoties.

2022 m. rajono bibliotekose skaitomiausios negrožinės knygos buvo: I. Laužikaitė „Nelly Paltinienė. Tu ateik į pasimatymą“, T. Turner „Mano meilės istorija“, E. Osnos „Joe Biden“, M. Rubackytė „Gimusi po fortepionu“, N. Narmontaitė „Aktoriai, režisieriai, ir...“, V. Gerulaitis „Perone su Alfredu Šnitke“. Visos minėtos knygos autobiografinės arba biografinės. Religinės tematikos skaitomiausios buvo: „Misionierius: Antanas Saulaitis – žmogus, kuris visada šypsosi“, V. Voidogaitė „...ir tarp puodų vaikšto Dievas“, A. Toliatas „Tikra tik viltis“. Labai populiarūs skaitytojų tarpe psichologinė literatūra: G. Chapman „Penkios meilės kalbos“, G. Kaluginas „Kompleksų spąstai“, C. P. Estes „Bėgančios su vilkais“, gamtos mokslų: S. Paltanavičius „Atradimai gamtoje“, M. Schellenberger „Apokalipsės nebus“, R. Dawkins „Savanaudis genas“ ir kt.

4.5.6. Periodinių leidinių išduotis:

Metai	Viso (fiz. vnt.)	Savivaldybės VB (fiz. vnt.)	Miesto biblioteka (fiz. vnt.)	Kaimo bibliotekos (fiz. vnt.)
2022	129 307	5 642	17 137	106 528
2021	112 458	4 041	10 267	98 150
2020	94 866	6 282	5 699	82 718
2019	159 937	10 561	8 881	140 495

Išduodamų periodinių leidinių skaičius visose bibliotekose augo, bet priešpandinio rodiklio dar nepasiekė. 2022 m. sudarė 45% nuo bendros išduoties.

Viešojoje bibliotekoje periodinių leidinių 4 procentinėmis dalimis išduota daugiau negu 2021 m. Skaitytojai sugrįžę į skaityklas, vėl daugiau skaitė laikraščių ir žurnalų.

Modernizavus LIBIS, atsirado galimybė filtruoti išduotį atskirai pagal rūšį, tačiau atrankinės apskaitos metodas tokios galimybės nesuteikia. Atsižvelgiant į LIBIS SAP duomenis, galima teigti, kad daugiau išduodama grožinės literatūros knygų, t.y. 76 proc. Likusi dalis žurnalai, kurių daugiausia, 35 % išduota iš 6 skyriaus (Taikomieji mokslai. Medicina. Technologija). Bendrai (periodika ir knygos) pagal mokslo šakas daugiausia išduota literatūros visuomenės mokslų klausimais – 1190 fiz. vnt., t.y. 6 %, mažiausia Religijos. Teologijos – 122 fiz.vnt., t.y. 0,6 %. Visuomenės mokslų skyrius apima labai daug sričių, tai ir sociologija, politika, ekonomika, teisė, karyba, švietimas, etnografija, tautosaka, todėl natūralu, kad ir išduotis didžiausia. Religijos ir teologijos mokslų literatūros plačiajai auditorijai turime nemažai, bet besidominčių nėra daug. Kultūrinių leidinių išduotis į namus taip pat nedidelė: „Literatūra ir menas“ 25, „Metai“ 9, „Nemunas“ 20, „Tarp knygų“ 26, Kultūros barai 12, „Naujasis židinys – Aidai“ 2 kartus išduoti skaityti į namus.

Populiariausi yra žemės ūkio, medicinos, politikos, kelionių, literatūriniai žurnalai. Sunku įvertinti žurnalų populiarumą skaičiais, kadangi labai skiriasi pačių žurnalų egzemplioriškumas. Kai kurie išleidžiami kartą per mėnesį, kai kurie kartą per 2 mėn., o kai kurie – kas savaitę. Visgi, remiantis skaičiais, pirmauja žurnalas „Rasos“, toliau sektų žurnalas „Namie ir sode“, „Mano namai“, „Sodo spalvos“, „Iliustruotoji istorija“, „Iliustruotasis mokslas“, „Ko gydytojai tau nepasako“, „National geographic“.

Iš laikraščių skaitykloje buvo skaitomi tiek vietiniai „Sekundė“, „Panevėžio kraštas“, „Tėvynė“, tiek respublikiniai „Lietuvos rytas“, „Valstiečių laikraštis“, „Ūkininko patarėjas“, „Šiaurės Atėnai“, „XXI amžius“. Skaitytojai vis dar pasigenda reklaminio leidinio „Pankontaktas“, kurio leidimą nutraukė pandemija.

Dauguma rajono bibliotekų – 28 - gauna dienraštį „Lietuvos rytas“, 4 bibliotekos – „Respublika“, taip pat po krašto ar mūsų rajono laikraštį – „Tėvynė“ (35 egz.), „Panevėžio kraštas“ (19 egz.), „Sekundė“ kartu su „Panevėžio balsu“ (28 egz.). Kartu su „Lietuvos rytu“ kas savaitę gauna papildomai po du žurnalus – „Stilius“ ir „Savaitgalis“.

Daugiausiai užsakyta žurnalų: „Ji“ (14 egz.), „Žmonės“ (11 egz.), „Sodo spalvos“ (10 egz.), „Sodo spalvos“ kartu su „Augalų pasaulis“ dar 5 egz., „Edita“ (8 egz.), „Namie ir sode“ (7 egz.). Profesinio žurnalo „Tarp knygų“ užsakyta 2 vienetai.

4.5.7. Kitų dokumentų išduotis:

Kitų dokumentų (natų, vaizdinių, garso, elektroninių, skaitmeninių ir kt.) išduotį pavyko padidinti organizuojant vinilinių plokštelių pristatymus kaimo bibliotekose (iki 73 fiz. vnt.). Tad lyginant su 2021 metais išduota 50 proc. daugiau. Iš jų dauguma – 43 plokštelės, likusi dalis – 30 garsinių dokumentų skaitmeninėse laikmenose.

Garso įrašų su pasakomis ir dainelėmis vaikams (CD) išduotį didina bibliotekos „Maminukų akademijos“ lankytojai.

4.6. Skaitomumas

Bendras skaitomumo rodiklis	Savivaldybės viešoji biblioteka	Miesto biblioteka	Kaimo bibliotekos
60	36	146	60

4.7. Vartotojams skirtos darbo vietos 2022 m.

Vartotojams skirtų darbo vietų skaičius:				
Iš viso	Iš jų	Viešojoje bibliotekoje	Miesto bibliotekoje	Kaimo bibliotekose
441		32	19	30
Vartotojams skirtų kompiuterizuotų darbo vietų skaičius:				
Iš viso	Iš jų	Viešojoje bibliotekoje	Miesto bibliotekoje	Kaimo bibliotekose
205		27	7	171

4.8. Vartotojų orientavimas ir apmokymas

Bibliotekinių pravesių apmokymų bendra trukmė iš viso – 699 val.

Viešojoje bibliotekoje – 33 val.

Miesto bibliotekoje – 46 val.

Kaimo bibliotekose – 620 val.

Mokymai organizuojami ir grupėms (ekskursija po biblioteką, skaitmeninio raštingumo, robotikos užsiėmimai) ir individualūs (informacijos paieška įvairiuose šaltiniuose, konsultacijos dirbant su kompiuteriu, planšetiniu kompiuteriu, telefonais, įvairiomis programėlėmis).

Vartotojų mokymai bibliotekose skirti ir norintiems susipažinti su bibliotekos paslaugomis, išmokti jomis naudotis, susirasti informaciją duomenų bazėse, kituose šaltiniuose, ugdyti kompiuterinio raštingumo įgūdžius. Vietovių, kur veikia ugdymo įstaigos bibliotekose, dažnos ikimokyklinio amžiaus ir pradinukų ekskursijos (Piniavos, Dembavos, Naujamiesčio bibliotekose), informacinės valandos vyresnio amžiaus moksleiviams (Ramygalos, Velžio, Krekenavos bibliotekose).

Kompiuterinio ir skaitmeninio raštingumo mokymai. 2022 metais mokymuose dalyvavo bei buvo konsultuoti 2 605 gyventojai. Iš jų:

- Mokymuose dalyvavusių gyventojų skaičius – 525;

Skaitmeninio raštingumo mokymai rajono bibliotekose rengiami nuo 2009-ųjų metų. Bibliotekos ir įvairios organizacijos rengia ir įgyvendina projektus, skatinančius gyventojus gerinti skaitmeninio ir medijų raštingumo įgūdžius.

2022 m. organizuoti bibliotekose mokymai vyko pasinaudojant projekto „Prisijungusi Lietuva“ parengtomis mokymo programomis, skirtomis pradedantiesiems (18 val.) ir pažengusiems (po 6 val.).

Ataskaitiniais metais Viešojoje bibliotekoje buvo surengti 9 kompiuterinio raštingumo mokymai grupėms. Juose dalyvavo 15 įvairaus amžiaus nuo 45 iki 80 metų vartotojų. Virtualių mokymų – 30.

Rajono bibliotekose vyko kompiuterinio raštingumo pradedantiesiems, saugaus interneto mokymai. Vyresnio amžiaus žmonės dažnai ieško informacijos, kuri leistų pagerinti jų ir artimųjų gyvenimo kokybę, domimasi sveikos gyvensenos, svorio kontrolės, šeimos sveikatos temomis, ieškoma informacijos apie įvairius pomėgius. Tam, kad išmokytų patys atrasti atsakymus į šiuos ir kitus klausimus, senjorams buvo tęsiami kompiuterinio raštingumo mokymai. Senjorai ir ne tik, buvo mokomi skaitmeninio raštingumo: atlikti paiešką elektroninės informacijos šaltiniuose, įvairiuose interneto ištekliuose, naudotis elektroninėmis paslaugomis, gebėti taikyti darbe ir buityje kompiuterinę techniką ir programinę įrangą, dirbti kompiuteriu, naudotis Microsoft Office taikomosiomis programomis, interneto naršyklėmis, elektroniniu paštu, interneto ištekliais.

Populiariausios mokymų temų: naudojimasis kompiuteriu, planšete ar telefonu, saugumas internete, informacijos paieška, komunikavimas, darbas su el. paštu, el. valdžios paslaugos. Ataskaitiniais metais, knygų rezervavimui, paieškai, užsakymui pradėjus naudoti biblioteka.lt portalą, bibliotekose buvo organizuojami mokymai gyventojams, supažindinantys su portalo galimybėmis ir naudomis.

- Konsultacijos gyventojams - 2080.

Lankytojai individualiai buvo konsultuojami, kaip naudotis išmaniaisiais telefonais, dirbti kompiuteriu, naudotis Microsoft Office taikomosiomis programomis, interneto, naršyklėmis, elektroniniu paštu, interneto ištekliais, atsispausdinti dokumentą, skenuoti, išsaugoti elektroninėje laikmenoje ir pan. Lyginant su praėjusiais metais, konsultacijų skaičius išaugo.

Ataskaitiniais metais buvo rengiama mažiau mokymų grupėms, labiau centruojantis į lankytojų jų įgytų žinių gilinimą, papildomai aiškinant ir primenant, kaip naudotis įrenginiais ar programomis. Taip pat, lankytojai individualiai buvo konsultuojami, kaip naudotis išmaniuoju telefonu, dirbti kompiuteriu, naudotis Microsoft Office taikomosiomis programomis, interneto, naršyklėmis, elektroniniu paštu, interneto ištekliais, atsispausdinti dokumentą, skenuoti, išsaugoti elektroninėje laikmenoje ir pan.

2022 metais Viešojoje bibliotekoje buvo suteikta 115 konsultacijų (palyginimui 2021 m. - 75) interneto skaitykloje. Konsultacijų temos pasiskirstė taip:

- ✓ darbas kompiuteriu – 21 (apima įvairias darbo su kompiuteriu sritis: darbas su Word ar kita programa, spausdinimas, skenavimas ir t. t.),
- ✓ feisbuk tvarkymo, nuotraukų redagavimo temomis konsultuoti 19 lankytojai,
- ✓ bendravimas internetu, el. paštas, paieška internete - ir kt.- 32 konsultacijos (paprastai lankytojai moka bent jau elementariai atlikti paiešką internete, ir dažniausia į bibliotekininką kreipiasi, kai nepavykta rasti reikiamos informacijos.),
- ✓ švietimas, t.y., nuotolinės studijos, kalbų mokymosi galimybės internete, el. katalogai, duomenų bazės – 43 konsultacijų ir kt.

Bibliotekos darbuotojai teigia, neretai netgi perimantys kitų institucijų funkcijas, suteikdami informaciją gyventojams, kaip susimokėti mokesčius, deklaruoti pajamas, registruotis darbo biržoje ir panašiai.

Rajono bibliotekose buvo organizuoti Saugaus interneto, Skaitmeninei savaitei, MIR savaitei skirti renginiai. Organizuotos „Saugesnio interneto pamokos“, pažintinis edukacinis renginys vaikams „Pasaulis per 3D akinius“. Spalio mėnesį organizuotas PABĖGIMO KAMBARYS. Renginys skirtas UNESCO Pasaulinei medijų ir informacinio raštingumo savaitei 2022 (Global Media and Information Literacy (MIL) Week) paminėti.

Nuo 2022 metų kovo mėnesio kas antrą šeštadienį (išskyrus liepą ir rugpjūtį) viešojoje bibliotekoje vyko robotikos užsiėmimai vaikams, dalyvavo 60 vaikų nuo 4 iki 11 metų.

Labai intensyviai telefonu ir virtualiai (sukurta atmintinė) skaitytojai buvo mokomi naudotis elektroniniu katalogu susirasti norimą leidinį, jį užsakyti, o jei nėra laisvo – rezervuoti.

4.9. Tarpbibliotekinio abonemento (TBA) paslauga.

Metai	2022	2021	2020
Abonentų skaičius	7	2	4
Išsiųsta užsakymų	112	78	58
Gauta dokumentų	112	78	57
Originalų	105	78	56
Kopijų	7	0	1
Gauta neigiamų	0	0	1

2022-aisiais, siekiant užtikrinti tolygų gyventojų aprūpinimą informacijos ištekliais, didinant Lietuvos bibliotekų fondų prieinamumą ir įvairovę, Lietuvos kultūros ministro įsakymu, atnaujinta Tarpbibliotekinio abonemento (TBA) tvarka. Pagrindiniai pokyčiai:

- ✓ dokumentus pristato kurjerių tarnyba ir siuntimo paslauga skaitytojui - nemokama,
- ✓ leidiniai užsakomi iš bet kurios Lietuvos bibliotekos ir pristatomi į skaitytojo pageidaujamą biblioteką, neišskiriant ir kaimo bibliotekų.

2022 metais į Lietuvos bibliotekas buvo išsiųsti 112 (2021 m. - 78) dokumentų užsakymų. Gauta 105 dokumentų originalai ir 7 kopijos.

Viešosios bibliotekos skaitytojai užsakė ir jiems pristatyti 103 dokumentai, iš jų - 5 kopijos. Kaimo bibliotekoms pagal jų užsakymus pristatyti 34 dokumentai. Toks žymus užsakymų padidėjimas paaiškinamas tuo, kad iš Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės bibliotekos buvo pasiskolinta literatūrinė paroda (48 leidiniai), kuri buvo priskirta TBA paslaugai.

TBA knygas skolinamos iš Panevėžio apskrities G. Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos – 75 ir LNB – 3, Rokiškio savivaldybės, Panevėžio m. savivaldybės E. Mezginaitės, Klaipėdos m. savivaldybės I. Kanto, Zarasų rajono savivaldybės, Šiaulių apskrities P. Višinskio viešųjų bibliotekų – po 1 dokumentą.

Užsakymai buvo pateikiami naudojantis LIBIS elektroniniu katalogu. Modernizavus LIBIS - apskaita vykdoma rankiniu būdu. Dėl didėjančios elektroninių paslaugų ir dokumentų pasiūlos, bei greitėjančio gyvenimo tempo, TBA paslaugos apimtys nėra didelės. Vartotojas nenori laukti kelių dienų, kol knyga bus atsiųsta ir ieško kitų būdų reikiamai informacijai gauti. Nuo 2022 spalio 1 d. įsigaliojus naujai TBA tvarkai, kurjerių tarnyba siuntas pristato greičiau, bet daug priklauso nuo užsakymą priėmusios bibliotekos operatyvumo. Vartotojui persiuntimo išlaidos nekainuoja, bet turi susimokėti mokesť už kopijas, ar skenavimą. Lietuva – viena didelė biblioteka (toks naujas TBA šūkis), patvirtina ir tai, kad ir iš mūsų bibliotekos buvo užsakyta knyga ir išsiųsta Ignalinos rajono savivaldybės viešajai bibliotekai.

4.10. Renginiai

2022 m. buvo surengti 1 870 renginiai (2020 metais suorganizuoti 1900).

Renginiai	Iš viso	Viešojoje bibliotekoje	Miesto bibliotekoje	Kaimo bibliotekose
Iš viso renginių: iš jų	1870	148	103	1619
Virtualių	414	18	20	376
Žodinių	558	95	57	406
Vaizdinių	603	38	33	532
Kompleksinių	709	15	13	681
Lankytojų skaičius	20107	1190	1128	17789
Virtualių lankytojų skaičius	106909	38992	712	67205

Metų pradžioje, tęsiantis pandemijai, viešojoje bibliotekoje buvo surengta keletas virtualių susitikimų su rašytojais. Paminėtinas virtualus susitikimas su Vokietijoje gyvenančia panevėžiete rašytoja Lina Ever ir jos piligriminės knygos "Kava su apelsinai" pristatymas, virtualus susitikimas su Prancūzijoje gyvenančia Aurima Diliene ir jos knygos „Gyvenimas su vaikais“ pristatymas ir Šatrijos Raganos jubiliejui skirtas susitikimas su knygos apie ją autore N. Kliukaite - Kepeniene "Šatrijos Raganą prisimenant". Tokie virtualūs susitikimai turi privalumų ir minusų. Privalumas – galimybė pasikviesti pokalbiui žmones ne Lietuvoje, renginys prieinamas ne tik mūsų bibliotekos lankytojams, renginį galima matyti iš namų, visada yra galimybė užduoti klausimus, yra galimybė peržiūrėti renginį vėliau Youtube kanale. Minusai – tai nėra gyvas bendravimas, o svarbiausia – dažnai „paveda“ technologijos, o gal ir kompetencijų trūkumas. Ir tai yra pagrindinis dalykas, dėl ko teko tokių renginių atsisakyti.

Įsijungta į audiovizualinių medijų Lietuvos kultūros tarybos finansuojamą projektą "Lietuviško ir pasaulinio kino odiseja", kurį rengė audiovizualių medijų kūrėjas Mykolas Bačiulis. Vyko 4 virtualūs kino pristatymai. Pastaruoju metu biblioteka, plėsdama savo lankytojų akiratį, įsijungia į veiklas, susijusias su kino menu. Ne pirmi metai dalyvaujame „Nepatogaus kino“ festivalyje, kurio metu turime galimybę pasiūlyti bibliotekos lankytojams nemokamus dokumentinius kino seansus žmogaus teisių tema. " Dvi savaites bibliotekos lankytojai galėjo žiūrėti pasirinktus filmus kompiuteriuose, o keturi kino seansai buvo rodomi improvizuotoje kino salėje dideliame ekrane. Po seanso paprastai vykdavo virtualūs susitikimai su kino kūrėjais. 2022 metais vyko 4 „gyvi“ seansai ir individualios kino filmų peržiūros. Užsiregistravome į „Nepatogaus kino“ organizuojamą bendrakūrystės projektą NK-DOKU ir toliau iš anksto užsirezervavę galėsime lankytojams rodyti kurį nors siūlomą filmą. Šiuo metu jų yra siūlomi 8.

Vyko pora knygų pristatymų: Knygos "Ko mums šiandien trūksta? P. Višinskio publicistika" pristatymas, kurį surengė muziejininkas A. Daukša ir panevėžiečio A. Skačkausko knygos "Neleisk angelui nukristi nuo peties 3" pristatymas ir susitikimas su autoriais, vyko poezijos vakaras "Eilėse plazdanti dvasia" kur poeto V. Mačernio eiles skaitė akt. E. Koriznaitė. Didelio susidomėjimo sulaukė susitikimas su žolininke D. Petraitiene "Kur žmogus gimė, ten jam dalia auga". Jo metu žolininkė pasakojo apie vaistinguosius savo pačios išaugintus augalus ir pristatė pačios iš jų pagamintas arbatas.

Metams baigiantis buvo surengta adventinė kino ir žodžio popietė, „Jono Meko metus palydint“. Jos metu vėl buvo prisimintas jubiliejinis J. Meko gimtadienis, žiūrėti dokumentiniai filmai apie jį patį, skaityta poezija ir laiškų fragmentai. Tai buvo tarsi Jono Meko metų išlydėjimas.

Šiomet Nacionalinė bibliotekų savaitė buvo dedikuota tvarumo temai. Paroda „Mes esame gamtos dalis“, skirta klimato kaitos problemoms, „Sena ir nauja“ - vinilo plokštelių ir naujausios literatūros pristatymas Piniavos bibliotekoje, „Šatrijos Raganai paminėti“, virtualus susitikimas su rašytoja, G. Petkevičaitės-Bitės premijos laureate Nijole Kliukaite-Kepeniene ir dar keletas renginių kaip tik ir vyko nacionalinės bibliotekų savaitės metu. Praktiškai kasdien vyko po didesni renginį.

Gegužę viešojoje bibliotekoje vyko Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos diena skirtas renginys „Panevėžio rajono laikraščio retrospektyva ir nūdienu: pašnekesiai nuo ištakų iki ateities vizijos“. „Tėvynė“ – vienintelis Panevėžio rajono laikraštis, einantis nuo 1962 m. balandžio 27 d. Per šešis dešimtmečius daug žmonių atidavė dalį savęs „Tėvynei“. Jų pavardės po straipsniais, nuotraukos, jų mintys - 60 metų laikraščio „Tėvynė“ komplektuose, kuriuos išsaugojo Panevėžio rajono viešoji biblioteka.

Pasibaigus karantino apribojimams, viešoji Panevėžio rajono biblioteka vėl keliavo po rajoną, veždama kaimo skaitytojams knygas ir vinilines plokšteles. Lankytasi atnaujintoje Miežiškių bibliotekoje, kur pradinukams buvo surengtas renginys - pažintis su senuoju patefonu ir plokštelėmis "Garsas ir muzika kitaip...". Vinilo ir naujos literatūros pristatymas „Sena ir nauja“ vyko Piniavos bibliotekoje, Vadoklių bibliotekoje vyko gastronominių knygų pristatymas "Skanumynai iš lentynos". Bene įspūdingiausias susitikimas su kaimo skaitytojais vyko Paliūniškio bibliotekoje, minint pastarosios 50-metį „Tu ateik į pasimatymą...". Čia vyko naujausių knygų ir plokštelių pristatymas, buvo skaitomos savo kūrybos eilės. Renginio pavadinimu buvo pasirinktas knygos apie N. Paltinienę ir žinomos jos dainos pavadinimas, tuo pačiu tai tarsi buvo kvietimas ateiti į pasimatymą su biblioteka, su knyga.

Meninių parodų parengta – 15. Paminėtinos ir parodos, kurios buvo rengiamos už bibliotekos ribų, pvz. K. Naruševičiaus paroda eksponuota Naujamiesčio Dailės galerijoje, Liūdynės ir Raguvos bibliotekose, tradiciškai vasario mėnesį Slovėnijoje Škofja Lokos miesto bibliotekoje eksponuota "Šiaudų šviesos istorija" – fotografo G.Lukoševičiaus paroda apie Naujamiesčio šiaudines skulptūras, o viešojoje bibliotekoje eksponuota slovėnų paroda "Škofja Lokos senamiestis moksleivių akimis". Joje – ypatinga netradicine kombinuota technika panaudojant koliažą, flomasterius ir temperines kreideles atlikti vyresnių klasių moksleivių darbai, vaizduojantys raudonus Škofja Lokos senųjų namų stogus.

Kitos bibliotekos galerijoje „Prie knygų“ eksponuotos parodos: "Kryžių viršūnės" - S. Kronio sukurtų kryžių, saulučių paroda (su pristatymu), skirta pagerbti kūrėją Saulių Kronį ir pasveikinti su aukščiausiu tautodailininkų įvertinimu „Aukso vainiku“. Minėtoje parodoje taipogi buvo eksponuojama keletas G. Lukoševičiaus nuotraukų, įamžinusių žymųjų kalvų darbo vietoje. Verta paminėti senų mūsų partnerių - Vyt. Mikalausko menų gimnazijos dailės skyriaus moksleivių baigiamųjų darbų "Keliaujančią parodą", kilnojamąją parodą "Karaimai Panevėžio krašte"(iš Naujamiesčio dailės galerijos fondų), skirtą Karaimų metams, Algimanto Aleksandravičiaus kilnojamąją fotografijų parodą „Žmonės, kuriantys Lietuvą“, regiono kūrėjų, "A.R.T.Ėriškiai". 2021 m. vasaros plenero dalyvių darbų parodą, kilnojamąją fotografijų parodą "Semeniškių idilės", skirtą J. Meko 100-mečiui. Pastarąją parengė Lietuvos nacionalinis dailės muziejus ir Jono Meko vizualiųjų menų centras. Vyko parodos pristatymas, kuriame dalyvavo parodos kuratorius Tomas Ivanauskas, supažindinęs lankytojus ne tik su šia paroda, bet ir su J. Meko kūryba, dokumentiniais filmais.

Ramygalos klubas „Savos erdvės“, su kuriuo bendraujama jau daug metų, surengė net dvi parodas: Menininkų rezidencijos "Ramygalos krašto identiteto paieškos ir formavimas" menininkų darbų parodą ir tradicinę keramikų plenero parodą "Keramikos ir muzikos sintezė".

Metus užbaigėme įspūdinga panevėziečio dailininko Raimundo Kaliaso tapybos paroda „Žvilgsnis į...“.

Literatūrinių parodų surengta 14, dvi iš jų virtualiai. Parodos rengtos atsižvelgiant į svarbius metų įvykius (pvz., Ukrainos tema Tarptautinei rašytojų dienai, Kaunui – Europos kultūros sostinei), visuomenėje populiarioms progoms (Moters diena), įvairioms akcijoms („Vasara su knyga“, Šiaurės šalių literatūros savaitei), taip pat pristatyti „Metų knygos rinkimų“ nominantų penketukai ir pan. Apie kiekvieną naują parodą informacija

skelbiama bibliotekos interneto svetainėje ir soc. tinkluose, kaskart skaitytojams primenant, kad leidinius galima užsisakyti ir el. paslaugų portale iBiblioteka.lt.

Paminėtinos būtų "Antai pažvelki! tai Vilnius rūmais dunkso tarp kalvų plačiai" (Maironis) meno albumų paroda, skirta Lietuvos Nepriklausomybės dienai paminėti, "Kronikos žmonės", skirta katalikų bažnyčios kronikos metams, „Mes esame gamtos dalis“, skirta klimato kaitos problemoms, "Kaunas – Europos sostinė 2022“, skirta Kauno miesto istorijai, "Laiko užpustyti karaimų pėdsakai Lietuvoje" , skirta karaimų metams, "Mano namai yra visas pasaulis...“, skirta J. Meko metams. Pastarosios dvi buvo eksponuotos kartu su toms pačioms temoms skirtomis meninėmis parodomis. I Simonaitytės jubiliejui surengta paroda „Ėvė. Mažosios Lietuvos gyvenimo vaizduotoja“, monsinjoro K. Vasiliausko metams buvo eksponuota kilnojamoji paroda iš G. Petkevičaitės – Bitės bibliotekos fondų "Dievo pasiuntinys arba Aukštųjų gyvenimo vertybių sargyboje", tradicinei Šiaurės šalių savaitei skirta paroda „Gamta šiaurėje“ (nes tokia ir buvo šios savaitės tema), gyvūnų gerovės metams skirta paroda "Nuo rūšių atsiradimo iki... rūšių išnykimo". Metus išlydėjome literatūros paroda „Linkėjimai žiemai. Žiemos švenčių motyvas literatūroje“.

Fondo viešinimui ir reklamai buvo rengiamos virtualios knygų apžvalgos. Štai keletas jų: negrožinės literatūros apžvalgos „Žvilgsnis į knygų lentynas“, "Knygos ilgiems žiemos vakarams“.

Kaimo bibliotekos, ruošdamos renginius, remiasi viešojoje bibliotekoje kasmet sudaromais žymių datų kalendoriais, skirtais paminėti svarbius valstybės, krašto, kalendorinių švenčių įvykius, svarbių asmenybių sukaktis. Stengiamasi akcentuoti ir LR Seimo paskelbtų metų temas. Organizuotos renginių formos įvairios – literatūrinės ir meninės parodos, jų pristatymai, garsiniai skaitymai, edukaciniai užsiėmimai, akcijos, projektinė veikla, virtualūs pristatymai, ir kt. Bibliotekos organizavo renginius, skirtus Lietuvos Valstybės Konstitucijos, Monsinjoro Kazimiero Vasiliausko, kūrėjo Jono Meko, Lietuvos krepšinio šimtmečio, Lietuvos universitetų, Gyvūnų gerovės metams. Vyko renginiai Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos diena, laikraščio „Tėvynė“ 60-mečiui; minėti Lietuvai, Panevėžio kraštui svarbūs įvykiai, datos ir sukaktys. Buvo tiesiogiai stebimos Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos parengtos kultūrinės, informacinės, šviečiamosios laidos. Bibliotekos įsijungė į 22-osios Nacionalinės Lietuvos bibliotekų savaitės, Medijų ir skaitmeninio raštingumo, Šiaurės šalių literatūros savaitei skirtus renginius, skaitymo skatinimo akciją „Vasara su knyga“. Miežiškių biblioteka atsiliepė į Lietuvos Respublikos pirmosios ponios Dianos Nausėdienės kvietimą papuošti Prezidentūros eglę: miežiškėnai savo rankomis sukūrė 3 kalėdinius eglutei papuošimus – namelius, kuriais prisidėjo prie Prezidentūros Kalėdų eglės papuošimo.

Renginiai organizuojami įvairioms vartotojų grupėms: jaunimui, vaikams, neįgaliesiems ir pagyvenusiems žmonėms, literatūros mėgėjams ir visiems besidomintiems kultūriniu gyvenimu. Bibliotekos, atsiliepdamos į įvykius Ukrainoje, skatino domėtis šios šalies istorija, kultūra. Dauguma bibliotekų ruošė ukrainiečių rašytojų knygų parodas; Miežiškių biblioteka paruošė įdomų virtualų pristatymą apie tradicinius ukrainietiškus patiekalus.

Rajono bibliotekose daug dėmesio skiriama savo krašto žmonėms - jų veiklų pristatymui praeities ir dabarties kontekste. Paminėti žymūs krašto žmonės - Molainių bibliotekoje, suruošiant parodas kompozitoriui B. Kutavičiui, gydytojui A. Kriščiūnui jo 100-čio proga; Šilų bibliotekoje – cirko artistui J.Taručiui. Bibliotekininkai pastebėjo, kad vietos gyventojams įdomu sužinoti krašto istoriją, pabendrauti tarpusavyje. Gyventojams pristatytos ir bibliotekų sukaktys: Paliūniškio biblioteka minėjo 50-ies metų sukaktį, pakviesdama gyventojus į literatūrinį renginį, Tiltgalių bibliotekos gyvavimo 75 – mečio proga sukurtas video filmukas, o Miežiškių biblioteka savo 75-ąjį gimtadienį šventė naujose patalpose.

Bibliotekose gyventojai turi galimybę pristatyti ir savo kūrybinius gebėjimus. Atnaujintoje Krekenavos bibliotekoje buvo galima pasigėrėti Algimanto Lūžos meniniais foto darbais. Piniaviečiai bibliotekoje eksponuoja savo kūrybinius darbus (Danguolės Šukienės tapybos darbų parodos „Gamtos glėbyje“, Danguolės Bulbenkoviėnės tapybos darbų paroda „Vasaros žiedai“ (vyko parodos ir autorės poezijos pristatymas); bendruomenės projekto „Fotografijos dirbtuvės Piniavoje“ dalyvių Piniavos apylinkių nuotraukų paroda. Daug kraštiečių kūrybos parodų surengta Velžio bibliotekoje (tautodailininkų Kęstučio Vaičiūno, Kęstučio Preidžiaus, Irenos Vapšienės tapybos parodos, Rimanto Zinkevičiaus drožinių paroda „Pasaulio medžių angelai“, kultūros darbuotojos Daivos Židonienės karpinių paroda.

Trakiškio biblioteką ilgai puošė vietos gyventojos Virginijos Vasiliauskienės rankdarbių paroda. Tiltagalių bibliotekoje poezijos dieną pristatytas vietos poetės kraštiečių Liudos Karpuškienės eilėraščių almanachas. Daug susidomėjimo sulaukia ir bibliotekų virtualioje erdvėje suruoštos parodos, pristatymai. Vadokliečiai įsijungė į bibliotekos organizuotą fotonuotraukų konkursą feisbuke „Vadokliai žiemą“; Šilų bibliotekos FB parengtas virtualus pristatymas „Poetinio Druskininkų rudens Jaunųjų skaitymų laureatė – Šilų kraštiečių“; susidomėta ir šios bibliotekos virtualiai pristatyta kraštiečių J. Kilčiauskienės poezijos knyga „Lelijų ašaros“. Įdomus trakiškietės Gerutės Tulušienės pomėgis kolekcionuoti kalendoriukus išaugo į virtualią parodą „Laiko nesuskaičiuosim“.

Bibliotekose, vykdančiose projektus, vyko daug renginių, susijusių su projektinėmis veiklomis. Molainių bibliotekoje gyventojus džiugino šešių susitikimų dailės terapijos ciklas bei paskaitos - praktiniai užsiėmimai, skirti psichohigienai, savivokai, emocinio intelekto ugdymui; Naujamiesčio, Upytės, Dembavos, Smilgių, Velžio bibliotekose – daug užsiėmimų, susijusių su sportine veikla, fizinės ir emocinės sveikatos gerinimu, turizmu, kūrybingumo lavinimu, sveikatos raštingumo įgūdžių formavimu.

Bibliotekų darbuotojai pastebi, kad gyventojus domina nauji, kaime anksčiau nevykę renginiai. Įdomių formų sugalvojama Velžio bibliotekoje. Didžiausio susidomėjimo čia sulaukė proto mankštos ir muzikos terapijos vakarai, į kuriuos susirinko komandos ir iš kitų rajono kaimų. Itin sėkmingas buvo sumanymas suburti savitarpio pagalbos grupę netektį patyrusiems žmonėms, šią veiklą norima tęsti, ieškoma tam finansinių galimybių. Labai sėkmingas buvo pirmosios pagalbos mokymų renginys, sulaukta pageidavimų tokius užsiėmimus organizuoti dažniau.

4.11. Mokamos paslaugos

Paslaugų nomenklatūra, pokyčiai ir apimtis

2022 metais rajono bibliotekose ir literatūriniuose bibliotekos muziejuose už mokamas paslaugas iš viso buvo surinkta – **2 631 Eur.**

Rajono bibliotekos ir padaliniai, teikdami mokamas paslaugas, vadovaujasi Panevėžio rajono savivaldybės tarybos 2015 m. lapkričio 26 d. Nr. T-226 sprendimu „Dėl Panevėžio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos teikiamų atlygintinų paslaugų kainų patvirtinimo“.

2022 metais už mokamas paslaugas **viešojoje bibliotekoje** surinkta 539,16 eur. Lėšos yra surenkamos teikiant skenavimo, kopijavimo paslaugas, taip pat už išduodamus skaitytojų pažymėjimus. Nemažai lėšų surenkama iš delpinigių.

Kaimo bibliotekose mokamų paslaugų suteikta už 698 eur (2021 - 741 eur).

Ramygalos bibliotekoje – 136 eur (2021 - 81 eur).

Rajone gyventojai bibliotekose moka už kopijavimo, spausdinimo ir skenavimo paslaugas. Kaimo bibliotekose, kuriose įdiegtas LIBIS SAP posistemis, taip pat platinami vieningi LIBIS skaitytojų pažymėjimai.

Populiariausia paslauga - kopijavimas.

Muziejuose mokamų paslaugų suteikta už 1 258,0 Eur (2021 m. - 714 Eur).

Ataskaitiniais metais muziejuose surinktų lėšų suma padidėjo – karantino metu nevykusios edukacinės programos vėl pradėjo vykti, pagausėjo pavienių lankytojų. Muziejuose už lankytojų bilietus bei edukacines programas ir ekskursijas imamas mokestis.

V. DARBAS SU SKAITYTOJAIŠ VAIKAIS

5.1. Skaitytojų telkimas

Gyventojų vaikų skaičius

Skaitytojai vaikai sudaro 31% nuo bendro vartotojų skaičiaus, t.y. gana nemažą rajono bibliotekų skaitytojų grupę. Panevėžio rajono savivaldybės duomenimis (<https://www.panrs.lt/bendra-informacija/>), 2022-2023 m. moksleivių lankančių rajono švietimo įstaigas buvo 2800, iš jų – pradinėse klasėse – 1041.

Vaikų sutelkimo procentas

Nebeliekant medicinos punktų, mokyklų, surinkti informaciją apie mikrorajone gyvenančius vaikus darosi sudėtinga. Preliminarus vaikų sutelkimo procentas:

- Miesto bibliotekoje apie – 42%
- kaimo bibliotekose – 21%

Veikiant demografiniams, socialiniams veiksniams, rajone mažėjant vaikų skaičiui, mažėja ir jų sutelktumas.

Didesnis vaikų sutelkimas stebimas vietovėse, kur:

biblioteka ir ugdymo įstaiga yra įsikūrusi viename pastate, prie bibliotekos veikia VDC (Miežiškių, Gustonių, Linkaučių bibliotekos), gyvenvietėje yra nedidelė švietimo įstaiga (Paliūniškio, Smilgių, Trakiškio bibliotekos), nedidelis vaikų skaičius – tuo atveju beveik visi vaikai yra ir bibliotekos skaitytojai (Berniūnų, Nevėžio, Daniūnų bibliotekos).

Žemesni rodikliai būna:

priemiestinėse gyvenvietės (gyvena daug vaikų, tačiau nemažai jų lanko ugdymo įstaigas mieste, atitinkamai ir lankosi miesto bibliotekose).

Rajone nuolat peržiūrimas ir optimizuojamas mokyklų tinklas ir, uždarant ar pertvarkant įstaigas, vaikai vežami į mokyklas didesnėse gyvenvietėse. Ten jie dažniausiai skaito vietas bibliotekose.

5.2. Skaitytojų vaikų aptarnavimas

Skaitytojų vaikų skaičius:

Metai	Viso	Savivaldybės VB	Miesto biblioteka	Kaimo bibliotekos
2022	1 500	356	110	1 034
2021	1 729	301	140	1 288
2020	1 839	339	150	1 350

Bibliotekos, patyrusios karantino ribojimus, deda daug pastangų, kad jaunesiems skaitytojams bibliotekų paslaugos ir apsilankymai jose būtų prasmingi ir įdomūs.

Ataskaitiniais metais, ženkliai padaugėjo skaitančių vaikų viešojoje bibliotekoje: 5-8 klasių (+29), 1-4 klasių (+24). Ikimokyklinio amžiaus sumažėjo, bet padidėjo pradinių klasių skaitytojų, kurie sudaro didžiąją dalį – 44% skaitytojų.

Kitų kategorijų bibliotekose skaitytojų skaičius mažėjo 13 procentų. Žemesniems rodikliams įtakos turėjo ir programiniai nesklandumai registruojant vartotojus, ir kaip minėta, demografiniai, socialiniai rodikliai.

5.3. Apsilankymų skaičius

Metai	Viso	Savivaldybės VB	Miesto biblioteka	Kaimo bibliotekos
2022	33 386	3 145	1 805	28 436
2021	23 854	1 896	1 391	20 567
2020	28 709	3 567	1 954	23 188

Nepaisant to, kad skaitytojų vaikų skaičius sumažėjo, apsilankymų daugėjo visose rajono bibliotekų kategorijose. Lankytojų skaičius, ypač kritęs pandemijos metu, pakilo, bet dar neatitinka lūkesčių. Vaikų apsilankymų skaičius padidėjo 40 procentų.

Apsilankymų skaičius mažėjo bibliotekose, kurios buvo remontuojamos, kėlėsi į kitas patalpas (Miežiškių, Berčiūnų), darbuotojai ilgesnį laiką turėjo nedarbingumą (Bernatonių), ar nutraukė NVŠ veiklas (Naujarodžių).

Pastebėta, kad ypač sumažėjo interneto lankytojų skaičius.

Lankomumas

- bendras lankomumo rodiklis – 22
- Viešojoje bibliotekoje – 9
- Miesto bibliotekoje – 16
- Kaimo bibliotekose – 28

5.4. Išduotis

Metai	Viso (fiz.vnt.)	Savivaldybės VB (fiz.vnt.)	Miesto biblioteka (fiz.vnt.)	Kaimo biblioteka (fiz.vnt.)
2022	70 437	6 810	5 370	58 257
2021	66 334	5 974	4 045	56 315
2020	54 848	6 312	3 911	44 625
2019	100 253	9 204	6 475	84 574

Ataskaitiniais metais dokumentų išduotis vaikams skaitytojams vėl augo, ir lyginant su 2021-aisiais, padidėjo 6 procentais.

5.4.1. Grožinės literatūros išduotis

Metai	Viso (fiz.vnt.)	Savivaldybės VB (fiz.vnt.)	Miesto biblioteka (fiz.vnt.)	Kaimo biblioteka (fiz.vnt.)
2022	44 356	5 984	4 626	33 746
2021	41 305	5 019	3 449	32 837
2020	34 440	5 764	3 289	25 387
2019	57 695	8 493	5 647	43 555

Ataskaitiniais metais, grožinės literatūros išdavimas vaikams padidėjo (+3 051 fiz. vnt.) ir sudarė 63 procentus nuo bendro išdavimo skaičiaus. Išdavimai augo visose bibliotekų kategorijose.

Tarp skaitomiausių rajono bibliotekose knygų ir vėl – trečius metus iš eilės – Vilės Vėl „Kaip mes išgarsėjome“. Ji atitinka keletą kriterijų: įdomi, įrašyta į skaitytinų sąrašą, bet negąsdinančiai stora, be to, jos turime 5 egzempliorius. Dažnai išduodamos įvairių leidimų Lewis Carroll „Alisa stebuklų šalyje“ knygos, Astrid Lindgren „Ronja plėšiko duktė“, „Rasmusas klajūnas“, Kęstučio Kasparavičiaus „Trumpos istorijos“, po 13 – Selemo Paltanavičiaus „Maži ežiuko sapnai“, Evelinos Daciūtės „Laimė yra lapė“, Luis Sepulveda „Apie žuvėdrą ir katiną, kuris išmokė ją skraidyti“, Janosch „Panama labai graži“. Skaitytojai mėgsta Tomo Dirgėlos knygas. „Domo ir Tomo“ serijos „Dingusios knygos mįslė“ bei „Mokyklos vaiduoklio mįslė“. Skaitytojų taip pat mėgstamos ir kitos knygų serijos: Jeff Kinney „Nevykėlio dienoraštis“, David Walliams knygos, Pamelos Butchart „Mokyklos detektyvai“ pradedančiųjų skaityti – Alan Macdonald „Nevala Bertis“. Patys mažiausieji ieško žaislinių knygelių, mėgsta knygeles su garsais.

5.4.2. Teminės literatūros išduotis

Metai	Viso (fiz.vnt.)	Savivaldybės VB	Miesto biblioteka	Kaimo biblioteka

		(fiz.vnt.)	(fiz.vnt.)	(fiz.vnt.)
2022	21 592	826	744	20 022
2021	25 029	955	596	23 478
2020	20 408	548	622	19 238
2019	42 558	711	828	41 019

Ataskaitiniais metais susidomėjimas šakine literatūra sumažėjo – vaikai rečiau naudojami ir temine literatūra, ir periodiniais leidiniais, kurie skirstomi šakomis ir įeina į bendrą išdavimų skaičių.

Periodinius leidinius skirstant bei apskaitant temomis, sudėtinga išskirti ir analizuoti, kiek buvo panaudota bibliotekų fonde esančių teminės literatūros knygų.

Periodinių leidinių vaikams rajono bibliotekos gauna tik 1 - 2 pavadinimus. Bibliotekose periodinių leidinių vaikams trūkumas jaučiamas – jų pasiūla kasmet mažėja. Visose bibliotekose užsakyta 8 pavadinimų 38 komplektai periodinių leidinių, skirtų vaikams. Daugiausiai užsakyta žurnalų „Naminukas“ (15 fiz. vnt.) ir „Justė“ (12 fiz. vnt.), taip pat užsakyta atskiroms bibliotekoms žurnalai „Flintas“, „Laimiukas“, „Lututė“, „Nykštukas“, „Penki“.

5.4.4. Skaitomumas

bendras skaitomumo rodiklis – 56

- *viešojoje bibliotekoje – 19*
- *miesto filiale – 49*
- *kaimo filialuose – 44*

5.5. Renginiai vaikams

	Iš viso	Viešojoje bibliotekoje	Miesto bibliotekoje	Kaimo bibliotekose
Iš viso	804	69	64	671
Žodinių	267	60	37	170
Vaizdinių	180	9	18	153
Kompleksinių	354	49	9	345
Lankytojų skaičius	12549	616	658	8975

Didelis iššūkis kaimo bibliotekoms lieka vaikų skaitymo skatinimas, nes skaitymo poreikis konkuruoja su naujomis technologijomis, rajone vaikų nuolat mažėja, todėl mažėja ir vaikų skaitytojų. Tačiau bibliotekininkai pasitelkia savo kūrybingumą, išradingumą, nuolat įtraukia vaikus į įdomias, edukacines veiklas, neformaliojo vaikų švietimo (NVŠ) programas, vaikų dienos centrų veiklas (VDC). Bibliotekos dalyvauja skaitymo iššūkio akcijose „Knygų startas“, „Vasara su knyga“, „Metų knygos rinkimai“, „Šiaurės šalių literatūros savaitė“, „Lietuvos nacionalinė bibliotekų savaitė“ ir kt.

Džiugu, kad ir šias metais, Piniavos biblioteka iššūkyje „Vasara su knyga“ tapo aktyviausia iš Panevėžio apskrities bibliotekų. Šiai bibliotekai išradingumo netrūksta įtraukiant vaikus į įdomias knygų pažinimo veiklas. Jau nuo pirmos klasės mokiniai kiekvieną ketvirtadienį pristato perskaitytas knygutes savo draugams, mokytojais ir bibliotekininkei „Mes skaitome!“ . Vyko projekto „Tėčiai skaito vaikams“ rytmetis, o „Lietuva skaito!“ projekto metu virtualiai susitikta su rašytoju Tomu Dirgėla.

Bibliotekos palaiko ryšį, bendradarbiauja su mikrorajone esančiomis priešmokyklinio bei mokyklinio ugdymo įstaigomis. Visos kaimo bibliotekos aktyviai įsijungė į akciją „Laiškas pirmokui“, kurios metu savo mikrorajono pirmokams buvo pristatomos bibliotekos paslaugas ir dovanojamas skaitytojo pažymėjimas, kviečiant tapti skaitytoju. Aktyvi veikla skatinant vaikus skaityti - Tiltgalių bibliotekoje, bendradarbiaujant su ugdymo įstaiga, Čia renkasi darželio ir mokyklos vaikų grupės, vysta knygų garsiniai skaitymai, bibliotekoje nuolat eksponuojami vaikų kūrybiniai darbai. Ramygalos biblioteka jau šeštus metus, baigiantis mokslo metams, organizuoja tradiciniu tapusį renginį vaikams „Ir knyga mane augina...“ Jo metu apdovanota 19 aktyviausių jaunųjų skaitytojų, per mokslo metus perskaičiusių daugiausia knygų. Šiemet į šventę pakviesta kraštiečių poetė, keturiolikos knygų autorė Daiva Batavičienė. Viešnia vaikams pristatė savo eiliuotą pasaką „Kurmiai“. Kiekvienam skaitytojui autorė padovanojo po knygelę, o biblioteka įteikė padėkas. Aktyviai bendradarbiauja su vietos mokykla Upytės biblioteka. Bibliotekinėje išradingai ir žaismingai pristato mokiniams svarbius įvykius, rašytojus, įtraukdama į kūrybinį procesą, paruošdama iliustratyvinę medžiagą, kurdama pristatymus virtualioje erdvėje. Naujamiesčio bibliotekoje daug dėmesio sulaukė edukacija „Skaitau, klausau, kuriu“, kurioje dalyvavo nemažai grupių vaikų, kad pirmiausia vyko garsiniai skaitymai, paskui kūrybiniai užsiėmimai, organizuota virtuali foto paroda „Kalėdų karalienė namuose“.

Šilų bibliotekoje į skaitymo veiklas vaikai buvo įtraukti organizuojant vasaros stovyklėles – knygelės buvo skaitomos jas inscenizuojant. Tuo pačiu vaikai buvo supažindinami su Šilų krašto istorija ir lankomos atmintinos vietos.

Vaikams reikia veiksmo, įvairovės, todėl nuolat ieškoma patrauklesnių renginių formų. Stovyklėlės vaikams patinka, čia galima sieti ir judrius, ir kūrybinius užsiėmimus, panaudojant turimus resursus. Šioje srityje įdomios, kūrybingos Žibartonių, Linkaučių bibliotekų, Gustonių bibliotekos – UDC dienos centrų veiklos ir neformalaus vaikų švietimo programos vykdančių bibliotekų veiklos.

Kelios kaimo bibliotekos (Smilgių, Ramygalos) ir viešoji biblioteka, dalyvavo tarptautiniame pasakojimo metoda pristatančiame projekte. Įgytas kelių dienų mokymuose žinias sėkmingai taikė savo skaitytojams, įtraukdami į naujas veiklas. Pasak Smilgių bibliotekinė – „ši veikla pasiteisino su kaupu – bibliotekoje apsilankė visos Smilgių gimnazijos pradinukų klasės ir grupės iš darželio“. Istorijų pasakojimo metodu („storytelling“) buvo pateiktos edukacijos „Bitė ir aš“ ir „Akmenų sriuba“. Ypač įdomu buvo taikyti vizualinio mąstymo metodą - su Smilgių gimnazijos popamokinės grupės mokiniais aptariant bežodę Issa Watanabe knygą „Migrantai“ Mokiniai išsiaiškino žodžių „migrantas“ ir „emigrantas“ skirtumus, išsinagrinėjo pasaulio migracijos žemėlapi, pažiūrėjo videosiužetus apie migrantus Europoje, papasakojo apie karo pabėgėlius iš Ukrainos Lietuvoje. Knygos skaitytojas kviečiamas atidžiai stebėti iliustracijas, o žodžius gali kurti visi – ir vaikai, ir suaugusieji. Knyga lavina vaizduotę ir kūrybiškumą, kviečia kiekvieną joje turėti savo istoriją. Daugelis jų bežodę knygą matė pirmą kartą, susidomėjo ir bibliotekoje esančia lietuviška bežode knyga – levos Babilaitės „Ne vienas“. Pagal šią knygą pasakojimo edukacija buvo vedama ir Ramygalos gimnazijos pradinukams.

Viešoji biblioteka, dalyvavusi tarptautiniame projekte, paruošė įdomų edukatyvinį-mokomąjį pristatymą pagal M.Servanteso kūrinį „Donkichotas“. Su šia, ir kitomis paruoštomis programomis, knygų pristatymais, bibliotekos darbuotojai vyksta į kaimo bibliotekas, mokyklas, kad sudomintų skaitymu įvairių amžiaus tarpsnių jaunuosius skaitytojus. Savo ruožtu į viešąją biblioteką atvyksta vaikų grupės iš įvairių rajono vietovių.

Viešojoje bibliotekoje 2022 metais buvo surengti 69 renginiai vaikams. Iš jų 9 parodos, 49 edukaciniai užsiėmimai, 2 virtualūs pristatymai. Renginiuose bibliotekoje dalyvavo 616 vaikų, dar 75 vaikai dalyvavo renginiuose ne bibliotekoje.

Tęsia veiklą „Maminukų akademija“, ugdanti pačius mažiausiuosius skaitytojus. Jiems surengti 33 edukaciniai užsiėmimai su 307 vaikučių apsilankymais. „Maminukų akademijoje“ vaikučiai su mamytėmis klausėsi pasakų: Vilkas ir septyni ožiukai, Pirštinė, Pupa, Lapė, Strazdas ir varna, Dangus griūva, Ropė, Katinėlis ir gaidelis, Šarkos lizdas, Pagrandukas, Vaivorykštinis upėtakis, Akmenų sriuba, Grufas, Trys paršiukai, Kapt kapt kapt, Labai alkanas vikšrelis, Auksaplaukė ir trys meškos.

Nuo rugsėjo rinkosi nauja (0-3 metų) „studentų“ laida, kurie dalyvavo skaitymo skatinimo programoje. Kiekvieną trečiądienį mokėsi būti draugijoje, išlaikyti dėmesį klausant pasakojimo, dalyvavo žaidimuose, lavino

smulkiąją motoriką – savo mažais piršteliais kaskart su mamų pagalba pasigamindami po darbelį. Jie „perskaitė“ šias knygas: „Pūkis karalius“, „Vištytės pyragas“, „Kaip šuo draugo ieškojo, Akmenų sriuba, Vilkas ir ožiukai, Vėzdūnas, Vištytė ir gaidelis, Ropė, Pirštinė, Grufas, Dangus griūva, Pagrandukas, Višta, kuri norėjo šukų, Lapė gudragalvė, Žvėrių žiema, Lapė, Strazdas ir varna, Naktis, kai atėjo Kalėdos.

Smagiausia susitikti su knygų autoriais. Toks susitikimas buvo vienintelis. Knygą „**Kaip Tilis džiaugsmo ieškojo**“ Naujamiesčio gimnazijos moksleiviams pristatė jos autoriai Kristina Savickytė ir Motiejus Damanskas.

Vasaros atostogų metu organizuota keturių dienų vasaros stovyklėlė vaikams „Prie upės“. Joje veiklos buvo vykdomos pasiremiant Monikos Vaicenavičienės knyga „Kas yra upė?“.

Neformaliojo švietimo veiklos

- Ataskaitiniais metais rajono bibliotekose buvo atnaujintos ir įgyvendinamos dvi neformaliojo vaikų švietimo programos (NVŠ). Tai - „Etninės kultūros pažinimas“ ir „Pažink save ir savo kraštą“. Veiklos bibliotekose vykdavo kartą per savaitę.
- 2022-aisiais Linkaučių, Gustonių, Žibartonių bibliotekose veikė vaikų dienos centrai (VDC). Užsiėmimai vaikams vyko ne mažiau kaip 3 kartus per savaitę. Vaikai bibliotekose mokėsi socialinių įgūdžių, ruošė pamokas. Karantino laikotarpiu veiklos vyko bekontakčiu būdu.

VI. Informacinė ir kraštotyros veikla

6.1. LIBIS PĮ diegimas

Viešojoje bibliotekoje LIBIS PĮ įdiegta 2000 m. pabaigoje. Įdiegti šie LIBIS programinės įrangos moduliai bei posistemės:

- 2000 metų pabaigoje - LIBIS PĮ diegimas;
- 2004 metais - LIBIS SAP posistemė viešojoje bibliotekoje;
- 2005 metais - LIBIS TBA posistemė;
- 2008 metų pabaigoje - LIBIS elektroninių paslaugų posistemė;
- 2009 metais - nauja bibliotekos www katalogo versija;
- 2010 metais: Dokumentų gražinimo įrenginys (DGĮ), LIBIS Automatinio skaitytojų informavimo PĮ, Fondų patikros PĮ;
- 2011 metais atnaujinta Automatinio skaitytojų informavimo PĮ, sukurtas vieningas viešųjų bibliotekų elektroninių paslaugų portalas www.ibiblioteka.lt;
- 2012 - 2013 metais instaliuota ir pradėjo funkcionuoti LIBIS skolų administravimo posistemė;
- 2013 metais - LIBIS PĮ Ramygalos miesto bibliotekoje;
- 2013 metais - LIBIS „Debesų kompiuterija“ (2013 m. rugsėjo mėn. LIBIS duomenys iš bibliotekos serverio perkelti į Lietuvos nacionalinės M.Mažvydo bibliotekos serverį).
- 2014 metais LIBIS versija papildyta elektroninių knygų skaityklių užsakymo ir išduoties galimybe.
- 2015 metais gautos ir pradėtos išdavinėti knygų skaityklės „Cybook Odyssey“.
- 2016 m. atnaujinta LIBIS versija, jokių reikšmingų pokyčių neįvyko.
- 2017 m. LIBIS plėtra rajone: Naujamiesčio, Raguvos, Piniavos, Velžio bibliotekose.
- 2018 m. LIBIS plėtra rajone: Krekenavos, Dembavos, Bernatonių, Pajstrio, Vadoklių bibliotekose.
- 2019 m. . LIBIS plėtra rajone: Miežiškių, Molainių, Tiltagalių, Liūdynės, Upytės bibliotekose.
- 2020 m. LIBIS plėtra rajone: Berniūnų, Gustonių, Linkaučių, Paliūniškio, Smilgių bibliotekose.
- 2021 m. LIBIS plėtra rajone: Ėriškių, Jotainių, Katinų, Šilų, Trakiškio, Žibartonių bibliotekose.
- 2021 m. LIBIS modernizacija (METIS).

- 2022 m. LIBIS plėtra rajone: Perekšlių, Šilagalio, Karsakiškio, Naujarodžių, Nevėžio, Berčiūnų ir Geležių bibliotekose.
- 2022 m. spalio 1 d. atnaujinta Tarpbibliotekinio abonemento (TBA) tvarka.

2022 m. pagal parengtą LIBIS SAP mokymų programą, praversti pradiniai mokymai 7 bibliotekų darbuotojams. Programinė įranga viešosios bibliotekos padaliniuose pradėta diegti ir darbuotojai apmokyti balandžio mėn. nuotoliniu būdu. Darbas su LIBIS skaitytojų aptarnavimo posistemių (SAP) bibliotekose vyksta labai skirtingai, dažniausiai išskylančios problemos susiję su elektronine žurnalų registracija ir išdavimu.

Lietuvos Nacionalinė M. Mažvydo biblioteka, įgyvendinant iš Europos regioninės plėtros fondo lėšų finansuojamą projektą „Modernaus elektroninio turinio išsaugojimas ir sklaida“ (METIS), tik 2022 m. balandžio mėn. pabaigoje užtikrino, kad pradėtų veikti skaitytojų registracijos duomenų ir dokumentų panaudos ataskaitų modulis. Dėl to metų pradžioje, nesant elektroninės galimybės, statistika buvo fiksuojama rankiniu būdu.

Bibliotekų administratoriams sukurta prieiga prie IT paslaugų valdymo sistemos (pagalba.lnb.lt), kurioje teikiama pagalba koordinuojant paslaugų diegimą ir aptarnavimo tobulinimą.

6.2. Informacinis fondas

Ataskaitiniais metais Informacinės literatūros fonde, į kurio apskaitą įeina ir kraštotyros fondas, sukaupta **5 215 fiz. vnt.** dokumentų. Iš jų *informaciniam fondui* priskirtina **2 725 fiz. vnt.** dokumentų, t.y. 7,6 proc. viso bibliotekos fondo.

Per 2022 metus Informacinės literatūros fondas papildytas 25 fiz. vnt. dokumentų. Vertingiausi iš jų: Mažasis ukrainiečių-lietuvių kalbų žodynas (2022); Panevėžio futbolas, 1920–2020 (2021); Дерлеменко, Дерлеменко Київ (2001).

Naujai gautų dokumentų Informaciniame fonde yra vos 1 proc.

Iš Viešosios bibliotekos Informacinio fondo į namus išduota 214 fiz. vnt. dokumentų, tai sudaro 0,5 proc. visos skyriaus išduoties. Didžiąją dalį informacinio fondo sudaro populiariaji žinytai, žodynai, enciklopedijos ir įvairūs albumai, todėl jie į namus neišduodami, naudojami užklausoms vykdyti.

6.3. Bibliografinis informacinis vartotojų aptarnavimas

Atsakytų informacinių užklausų skaičius:

Metai	Viso	Iš jų: kt. komunikacijų priemonėmis	Savivaldybės VB	Miesto biblioteka	Kaimo bibliotekos
2022	11 293	2 111	1 795	766	8 732
2021	13 181	4 344	1 883	808	10 490
2020	12 182	4 181	2 265	696	9 221

2020-2021 metais didėjęs bendras užklausų skaičius, ataskaitiniais metais sumažėjo. Didžiąja dalimi sumažėjo užklausų, pateikiamų įvairiomis komunikacijos priemonėmis. Pasibaigus karantinui, bibliotekų lankytojai informacijos vėl ėmėsi ieškoti tradiciniu būdu.

2022-aisiais metais rajono bibliotekų vartotojai pateikė užklausų:

- adresinių – 5 074,
- teminių – 3 325’
- faktografinių ir tikslinamųjų atitinkamai – 661 ir 2 233.

Kaip matyti iš pateiktos informacijos, daugiausiai - adresinių užklausų (kai reikia nustatyti knygos buvimo vietą, nebūtinai mūsų bibliotekoje), teminių (užklausos pagal temas, mokslo šakas), tikslinamųjų

(skaitytojai ieškodami knygos ar straipsnio pateikia ne visai tikslus duomenis, tuomet bibliotekininkui tenka tikslintis, kad surastų ieškomą knygą) ir faktografinių (buvo klausta, norint patikslinti konkrečias datas ir faktus).

Atsakant į vartotojų užklausas naudojamos bibliotekos prenumeruojamomis duomenų bazėmis: visatekščių straipsnių duomenų baze EBSCO Publishing, muzikos duomenų baze „NAXOS Music Library“, teisės aktų duomenų baze „INFOLEX“, ePAVELDAS, eLABa (Lietuvos akademinė virtualia biblioteka), paieškos sistema <https://www.google.lt> bei bibliotekoje esančiomis enciklopedijomis, žodynais, žinynais.

Portale iBiblioteka.lt „Klausk bibliotekininko“ skiltyje buvo užduoti 76 klausimai: 71 konsultacija, 5 užklausos, iš jų 4 – tikslinamosios ir 1- teminė.

Per metus Viešojoje bibliotekoje atsakyta į 1795 skaitytojų užklausas, iš jų kraštotyrinių – 180. Lyginant su praėjusiais metais, atsakyta 88 užklausom mažiau (2021–1883). Suaugusieji užklausų pateikė – 1512 (2021 m. - 1417), moksleiviai – 283 (2021 m. – 466).

Viešojoje bibliotekoje pateiktų ir atsakytų teminių užklausų skaičius mažėja. Tai siejama su pagerėjusiu vartotojų informacinių raštingumu: jie moka naudotis išmaniais įrenginiais ir sugeba informaciją susirasti savarankiškai. Tik nepavykus to padaryti, kreipiamasi į bibliotekininką. Į vartotojų užklausas atsakoma žodžiu, raštu, spausdinama, kopijuojama, skenuojama, siunčiama el. paštu, telefonu, įrašoma į įvairias laikmenas.

6.4. Katalogų ir kartotekų sistema

Katalogų ir kartotekų sistema **viešojoje bibliotekoje** -

- Abėcėlinis katalogas (nuo 2009 m. gegužės 1 d. direktorės įsakymu užkonservuotas, nuo 2016 m. perkeltas saugojimui į mainų rezervinį fondą);
- Sisteminis katalogas (nuo 2004 m. spalio 1 d. direktorės įsakymu nebepildomas, nuo 2016 m. perkeltas saugojimui į mainų rezervinį fondą);
- Elektroninis bibliotekos katalogas – 64 600 automatizuota parengtas įrašas, iš jų per 2022 metus – 2225 nauji įrašai;
- Elektroninio katalogo Analizikos bibliografinių įrašų DB 36 147 įrašai;
- Bendroji laikraščių ir žurnalų straipsnių kartoteka (naujais įrašais nebepildoma, nes biblioteka savo įrašais dalyvauja nacionalinės bibliografijos duomenų banko (NBDB) kūrimo ir turi galimybę prisijungti prie NBDB), 2016 m. perkelta saugojimui į mainų rezervinį fondą);
- Kraštotyros kartoteka (nebepildoma);
- Faktografinė kraštotyros kartoteka (nebepildoma);
- Personalijų kartoteka (nebepildoma);
- Knygų antraščių kartoteka vaikų lit. fonde (nebepildoma nuo 2003 m.).
- Centrinis abėcėlinis katalogas (užkonservuotas, saugomas iki CBS likvidavimo).
- Dokumentų antraščių kartoteka (nebepildoma).
- Neįvykdytų užsakymų kartoteka (nepildoma. Nuo 2015 metų saugomi dokumentų sąrašai kompiuteryje).
- Neigiamų užsakymų kartoteka (nepildoma. Nuo 2015 metų saugomi dokumentų sąrašai kompiuteryje).
- Nuo 2022 metų sustabdytas visų CBS bibliotekų abėcėlinių kortelinių katalogų formavimas ir pildymas bei kortelių išėmimas.

Darbe vadovaujamosi LIBIS elektroniniais bibliotekos ir jungtiniu katalogais.

2022 m. bibliotekos kompiuteriniame kataloge buvo 57 755 skaitytojų aptarnavimo skyriaus dokumentų bibliografinių įrašų. Per metus parengta 1 346 nauji bibliografiniai įrašai. 2022 m. Viešosios bibliotekos kompiuteriniame kataloge preliminariai yra 64 600 bibliografiniai įrašai, iš jų naujų – 2 225 įrašai.

Į bibliotekos elektroninį katalogą įtraukiami ir analiziniai bibliografiniai įrašai iš rajoninio laikraščio „Tėvynė“ ir kraštotyros medžiaga iš respublikinės spaudos.

Biblioteka dalyvauja Nacionalinės bibliografijos duomenų bazės (NBDB) kūrime. 2022 metais parengta ir į NBDB nusiųsta 847 analizinių bibliografinių įrašų iš rajono laikraščio „Tėvynė“. Iš kitų periodinių leidinių ir knygų per metus parengta 1 248 kraštotyrimai bibliografiniai įrašai. Viso analizinių bibliografinių įrašų skaičius lokaliame bibliotekos elektroniniame kataloge – 36 147. Juos sudaro straipsnių apie Panevėžio rajoną bibliografiniai aprašai iš knygų bei tęstinių leidinių, kopijuojama ir aprašoma analizika iš Nacionalinės bibliografijos duomenų banko. Įrašai iš NBDB nukopijuojami, o jei reikalingų nėra - ir sukuriami (tai kraštotyrimo pobūdžio analiziniai įrašai iš respublikinės ir regioninės spaudos). Taip pat renkama ir aprašoma medžiaga iš publikuojamų kraštotyrimų straipsnių apie įžymius žmones, rajono aktualijas, kultūrinius renginius.

Katalogai ir kartotekos kaimo bibliotekose

Ataskaitiniais metais, visose rajono bibliotekose pradėjus išdavinėti leidinius automatizuotai, Bibliotekos direktoriaus įsakymu, abėcėlinis katalogas buvo užkonservuotas. Bibliotekų kraštotyros kartotekos nuo 2022 m. taip pat užkonservuotos. Paieškai naudojama [ibiblioteka.lt](http://biblioteka.lt).

6.5. Internetas

Panevėžio rajono bibliotekų, turinčių prieigą prie interneto skaičius– 36. Iš jų:	Panevėžio rajono bibliotekų Interneto vartotojų skaičius – 1 909. Iš jų:
Viešoji biblioteka – 1	Viešojoje bibliotekoje –64
Miesto biblioteka – 1	Miesto bibliotekoje – 110
Kaimo bibliotekos – 34	Kaimo bibliotekose – 1 735

Pasibaigus karantinui, interneto vartotojų skaičius bibliotekose vėl padidėjo (+102). Per kelerius karantino metus, gyventojai įsigijo daugiau priemonių naudotis internetu, tad tikėtis dar didesnio vartotojų skaičiaus negalime.

Dažnesni interneto naudotojai yra vaikai. Ypač tose bibliotekose, kurios įsikūrusios tose pačiose patalpose su mokyklomis (Piniavos, Miežiškių bibliotekos) arba netoli jų (Velžio, Raguvos, Pajstrio), kultūros centrais (Naujamiesčio, Tiltagalių bibliotekos), Vaikų dienos centrais (Linkaučių), nes vaikai užbėga po pamokų, per pertraukas, ar laukdami repetitijų, mokyklinio autobuso.

Viešosios bibliotekos vartotojams naudotis vieša interneto prieiga skirtos 9 kompiuterizuotos darbo vietos: 5 suaugusiems ir 4 vaikams, veikia WI-fi. Taip pat Mokymų klasėje yra 10 vietų vartotojų mokymuisi. Iš projekto „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje viešosios interneto prieigos infrastruktūroje“ gauti ir darbai su įvairiomis programomis vartotojams naudotis skirti kompiuteriai (4) bei planšetės. Visi kompiuteriai prijungti prie interneto. Modernizavus LIBIS nebeliko galimybės kompiuterių darbo apskaitai naudotis naudoti LIBIS posistemę „Kompiuteriniai resursai“. Kompiuterių vartotojų, o tuo pačiu ir apsilankymų skaičius kasmet mažėja. Seansų skaičių smarkiai padidino WI-Fi prisijungimai. 2022 m. beveik visos viešosios prieigos seansų skaičius padidėjo 465.

Pastaraisiais metais bibliotekininkas tampa konsultantu ir vienu svarbiausių veiksnių, skatinančių gyventojus naudotis internetu būtent bibliotekose. Galimybės naudotis internetu tik bibliotekoje iš esmės susijusios su vartotojų amžiumi ir gyvenamąja vieta: kuo jaunesnis vartotojas, tuo jo vietų jungtis prie interneto pasirinkimas yra įvairesnis. Nemokamas internetas ypač aktualus gausios šeimos nariui, mažas pajamas gaunančiam asmeniui ir kaimo vietovės gyventojui. Todėl bibliotekos su nekantrumu laukė karantino pabaigos, kad galėtų vėl priimti savo lankytojus ir patenkinti socialiai jautriausių grupių poreikius nemokamai naudotis internetu.

Nors ataskaitiniais metais interneto vartotojų skaičius augo nežymiai, tačiau virtualių seansų skaičius augo ženkliai:

- **Bevielės viešos interneto prieigos seansų skaičius rajono bibliotekose – 59 837 (2021 m. - 41 134)**
- **Viešos interneto prieigos seansų skaičius rajono bibliotekose – 17 958 (2021 m. - 9 622)**

Panevėžio rajono viešojoje bibliotekoje ir visose 35 kaimo bibliotekose lankytojai gali naudotis internetu ir bevieliu ryšiu.

Bibliotekose įdiegta vartotojų registracijos ir statistikos sistema (VRSS) fiksuoja interneto panaudą viešose interneto prieigose: tiek dirbant su kompiuteriu, tiek naudojantis bevieliu interneto ryšiu. Tačiau unikalios vartotojus sistema skaičiuoja už visą sistemos veikimo laikotarpį, o ne už ataskaitinius metus. Naudojantis VRSS nėra galimybės išfiltruoti vartotojų pagal amžių, todėl tenka vaikų apskaitą vykdyti rankiniu būdu- tai yra nepatogu. Pateikus užklausą VRSS portalo valdytojams, buvo gautas atsakymas, kad pagal amžių vartotojai nebus filtruojami, nes pagal dabar galiojančias „Asmens duomenų rinkimo taisykles“, be tėvų sutikimo rinkti duomenis apie nepilnamečius asmenis – draudžiama.

INTERNETO LANKYTOJŲ SKAIČIUS

Metai	Iš viso	Viešojoje bibliotekoje	Miesto bibliotekoje	Kaimo bibliotekose
2022	23 661	1 156	686	21 816
2021	9 316	714	397	8 205
2020	17 557	1 657	966	14 934

6.6. Elektroninės bibliotekos paslaugos

6.6.1. Elektroniniai katalogai ir duomenų bazės:

2022 metais viešojoje bibliotekoje ir 7 kaimo bibliotekose rajono gyventojai turėjo galimybę prieigai prie lietuviškos teisinės informacijos duomenų bazės **INFOLEX. Praktika**. Šią ir duomenų bazę anglų kalba – **NAXOS Music Library** - bibliotekoms užprenumeravo LR Kultūros ministerija.

Tad ataskaitiniais metais Bibliotekų lankytojams buvo siūloma naudotis **duomenų bazėmis**:

- **INFOLEX PRAKTIKA** - Su integruota teisės aktų paieška,
- **BNS** - didžiausia Baltijos šalių naujienų agentūra.
- **Delfi Plus** ir 15 min. mokamų platformų turinys.
- **Naxos Music Library** - Tai išsami muzikos duomenų bazė,
- **EBSCO** – 16 Visateksčiai elektroniniai socialinių ir humanitarinių mokslų, populiariaji, medicinos, verslo ir ekonomikos žurnalai, laikraščiai, žinynai anglų kalba,

Pirmą kartą bibliotekos lankytojai turėjo galimybę naudotis „15min MAX“, „Delfi Plus mokamų platformų turiniu (prieiga iš bibliotekos kompiuterių – nemokama).

2022 metais, naudojantis EBSCO duomenų baze, užfiksuoti 102 (2021 m. - 64) virtualūs interneto seansai.

NAXOS Music Library – 1 119 (2021 m. - 18) virtualūs interneto seansai. Buvo pasiūlyta šia DB naudotis rajono muzikos mokytojams ir, jiems susidomėjus, buvo suteiktos 3 nuotolinės prieigos.

INFOLEX duomenų bazėje fiksuotos 1554 (2021-1123) virtualūs seansai.

Nuo 2021 m. biblioteka teikia vartotojams prieigą prie **BNS**, didžiausios Baltijos šalių naujienų (Baltic news service) agentūros, teikiančios svarbiausias politikos, verslo, kultūros ir kitų sričių naujienas iš Lietuvos, Baltijos šalių ir pasaulio. 2022 m. fiksuotos 4 579 virtualios paieškos rodo, kad tai populiariausia duomenų bazė skaitytojų ir bibliotekos darbuotojų tarpe.

Duomenų bazės, CD-rom'ai, kompiuteriniai žaidimai, skaitmeninė muzika ir filmai sudaro tik mažą bibliotekos fondų dalį (0,1 proc.). Jais vartotojai gali naudotis išimtinai bibliotekoje esančiose kompiuterinėse darbo vietose.

Panevėžyje apsigyvenus karo iš Ukrainos pabėgėliams, taip pat prireikia bibliotekos paslaugų - atsisiųsti ir atspausdinti literatūrą nuotoliniam mokymuisi, knygų. Deja rusų kalba literatūros bibliotekoje yra nedaug. Siekiant daugiau pagelbėti atvykėliams iš Ukrainos biblioteka įsijungė į LNB organizuotus nuotolinius mokymus „Biblioteka kitataučiams. Informacinis raštingumas: elektroninės paslaugos kasdieniams poreikiams“ (rusų kalba)“, kuriuose buvo pateikta naudingos informacijos.

Nors bibliotekos paslaugų pobūdis ir sąlygos pasikeitė, jos tikslas nekinta - teikti informaciją vartotojams.

6.6.2. Duomenys apie bibliotekos elektronines paslaugas. Iš viso:

El. paslaugos	Iš viso			
	Iš jų	Viešojoje bibliotekoje	Miesto bibliotekoje	Kaimo bibliotekoje
Interneto seansų skaičius (VRSS)	77 795	23 155	1 791	52 849
Parsisiųdintų dokumentų skaičius	6 354	6 354	0	0
Virtualių apsilankymų skaičius	71 426	38 992	712	31 772
Parsisiųdintų įrašų skaičius	Neapskaitomi dėl bibliotekos el. katalogo pokyčių			

Informacijos srautams ir informacinėms technologijoms vis aktyviau skverbiantis į žmogaus veiklą, poreikis orientuotis šioje gausoje didėja. Todėl biblioteka savo veikloje akcentuoja informacinio, kompiuterinio ir medijų raštingumo ugdymą, didesnę elektroninių paslaugų asortimentą ir efektyvią skaitytojų informavimo ir aptarnavimo sistemą.

Viešojoje bibliotekoje, virtualių apsilankymų skaičius - **38 992**. Lyginant su 2021 m. jis sumažėjo 13 443 prisijungimais. 38 286 prisijungimai apskaityti bibliotekos svetainėje Google Analytic programa, virtualūs prisijungimai Youtube kanale ir bibliotekos FB – 591, Zoom, MS Teams – 115.

Viešos interneto prieigos seansai iš bibliotekoje esančių kompiuterių (1 156) ir Wi-fi (21 999) – **23 155**. Iš prenumeruojamų duomenų bazių apskaityti 6 354 virtualūs seansai.

Reikšmingą vaidmenį elektroninės informacijos sklaidoje atlieka bibliotekos interneto svetainė (www.panrbiblioteka.lt), socialiniai tinklai: bibliotekos ir Maminukų akademijos feisbuko paskyros, Instagram. Bibliotekos svetainėje pateikiama bibliotekos struktūra, bibliotekos naujienos, paslaugos, kraštotyros kalendorius bei nuorodos į ibiblioteka.lt ir kitus informacijos šaltinius.

Įdiegus bibliotekoje LIBIS, vartotojams sudaryta galimybė užsisakyti norimą dokumentą nuotoliniu būdu per vieningą elektroninių paslaugų portalą ibiblioteka.lt. 2022 metais skaitytojai iš viešosios bibliotekos fondų užsakė 1 572 (2021 m. - 2342), rezervavo 1 192 (2021 m. - 426) dokumentų, iš jų 1 164 (2021 m. - 1599) ir 1 34 (2021 m.- 347) grožinės literatūros, kas sudaro 74 proc. visų užsakymų ir 87 proc. visų rezervavimų. Lyginant su 2021 m., labai padaugėjo rezervuotų leidinių skaičius. Tai rodo, kad bibliotekininkų indėlis konsultuojant, mokant vartotojus, kaip naudotis ibiblioteka.lt pasiteisino. Elektroninio portalo privalumas - kiekvienam atsiveria patogesnes galimybes pasiekti reikalingą informaciją ar paslaugą „vieno langelio“ principu. Portale galima užsisakyti ne tik tradicines knygas, bet 14-ai dienų pasiskolinti ir skaityti elektronines knygas, ne tik užsiregistruoti, bet ir persiregistruoti norimoje bibliotekoje.

Informacijai dalintis, komunikuoti su lankytojais bibliotekos aktyviai naudoja elektroninį paštą. Automatinio skaitytojų informavimo PĮ įgalino siųsti automatinius laiškus vartotojų nurodytais el. pašto adresais. Todėl vartotojo elektroninis pašto adresas tapo labai svarbus bibliotekai: skaitytojai automatiškai perspėjami apie besibaigiantį knygų grąžinimo terminą ir turi galimybę patys prasitęsti knygas ar privalo suskubti jas grąžinti. 2011 m. įdiegtas dokumentų grąžinimo įrenginys (DGĮ), leidžiantis knygas bibliotekai grąžinti 24 valandas per parą. Šios dėžės neturi jokių elektroninių prietaisų, todėl grąžinimo metu „neatpažįstama“ nei knyga nei skaitytojas. Jų taikymo paskirtis - paskatinti skaitytojus jiems patogiu laiku sugrąžinti bibliotekai pasiskolintas, kartais laiku negrąžintas, o kai kuriais atvejais, padovanoti bibliotekai savo knygas. Kiek 2022 m. savitarna

grąžinant dokumentus pasinaudojo skaitytojų, šiuo metu nėra galimybės apskaityti. Ši paslauga buvo ir vis dar yra labai populiari. Siūlant skaitytojams modernias knygų grąžinimo technologijas, lygiagrečiai turėjo būti išspręsti ir kiti veiksniai, turintys tiesioginę įtaką knygų grąžinimo procesui. Siekiant sumažinti skolininkų skaičių ir bibliotekos sąnaudas, skirtas įprastam susirašinėjimui (pašto išlaidos) ar telefoniniams pokalbiams (ryšio išlaidos), primenant skaitytojui apie bibliotekai grąžintinas arba negrąžintas knygas, buvo sukurta vartotojų **automatinio informavimo sistema**, kuri bibliotekos nustatytu periodiškumu skaitytojų nurodytu elektroniniu paštu išsiunčia (skaičiai nurodyti VB ir kaimo bibliotekų kartu):

- priminimus apie artėjančią dokumentų grąžinimo termino pabaigą, su interaktyvia galimybe prisitęsti dokumento išdavimą (internetinė nuoroda priminime) – 8 475, iš jų 1 033 nepasiekė adresato, nes arba el. paštas nenurodytas, arba klaidingas.
- perspėjimus skolininkams apie negrąžintus dokumentus – 10 249, iš jų 13 49 nepasiekė adresato;
- informavimas apie paruoštą užsakymą – 2808.

Užtikrinant aukščiau aprašytą vartotojui skirtą funkcionalumą, sistemoje realizuota ir darbuotojui skirta sąsaja - **elektroninių laiškų administravimo komponentė**, kurios pagalba skyriaus darbuotojas gali pats parengti elektroninių žinučių tekstų šablonus, stebėti, ar laišakai išsiųsti teisingai nurodytais adresais, esant reikalui, juos peradresuoti kitam padaliniui, operatyviai atsakyti į skaitytojų klausimus, saugoti susirašinėjimo istoriją (tiek turinį, tiek ataskaitas).

Bevielė viešoji interneto prieiga. Nuo 2018-ųjų rajono bibliotekose fiksuojama, kiek vartotojų naudojasi bevieliu ryšiu. 2021 m. prisijungimų skaičius buvo 41 134. Iš jų viešojoje bibliotekoje – 21 197 (2020 m. - 3 263). 2022 m. - 59 837

6.6. Kraštotyros veikla. Kraštotyros veiklos koordinavimas

Veiklos kryptys - bet kokios formos dokumentų, turinčių informacijos apie Panevėžio rajoną, kaupimas, saugojimas, tvarkymas bibliotekoje bei šios sukauptos informacijos populiarinimas ir sklaida. Rengiami jubiliejinių datų kalendoriai, parodos, skaitomi pranešimai, organizuojami renginiai, rašomi straipsniai.

Kraštotyros fonde 2022 m. sukaupia 2 490 fiz. vnt. leidinių, per metus fondas papildytas 24 fiz. vnt. knygų ir 1 laikraščio „Tėvynė“ komplektu, kurį sudaro 51 numeris.

Rengiami bibliografiniai analiziniai įrašai iš rajono laikraščio „Tėvynė“ ir siunčiami į NBDB – 847 įrašai.

Skaitmeninimas. Suskaitmeninti 1967 m. laikraščio „Tėvynė“ numeriai.

Panevėžio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos svetainėje kraštotyros meniu skiltys 2022 metais papildytos nauja informacija: pateikta informacija apie naujai gautus kraštotyros leidinius, išleistus bibliotekos leidinius, įkeltas 2023 m. Panevėžio rajono jubiliejinių datų kalendorius, papildytas žymių kraštiečių sąvadas, Panevėžio rajono literatų klubo „Polėkis“ veiklos apžvalgomis. Bibliotekos svetainės naujienose skelbiama informacija apie kraštotyros veiklą.

Kraštotyros užklausos, konsultacijos. Parengti 180 atsakymai į vartotojų pateiktas užklausas žodžiu, telefonu ir elektroniniu paštu. Pateikiant atsakymus reikalinga informacinė medžiaga skenuojama ir siunčiama elektroniniu paštu arba spausdinama ir pateikiama interesantams.

Konsultacijos rajono bibliotekininkams: „Kraštotyros informacijos paieška atnaujintoje LIBIS“.

Projektai: Lietuvos kultūros tarybai pateikta paraiška projektui „Interaktyvi kelionė: naujos kryptys“ (finansavimas neskirtas).

Renginiai:

- 2022 metų gegužę Panevėžio rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje vyko Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos diena skirtas renginys „Panevėžio rajono laikraščio retrospektyva ir nūdienu: pašnekesiai nuo ištakų iki ateities vizijos“. „Tėvynė“ – vienintelis Panevėžio rajono laikraštis, einantis nuo 1962 m. balandžio 27 d. 1962 m. išėjo 103 numeriai, o šiandien turime jau 7357 numerius.

Per šešis dešimtmečius daug žmonių atidavė dalį savęs „Tėvynei“. Jų pavardės po straipsniais, nuotraukos, jų mintys - 60 metų laikraščio „Tėvynė“ komplektuose, kuriuos išsaugojo Panevėžio rajono viešoji biblioteka.

Lietuvos Respublikos Seimas paskelbė 2022 metus Lietuvos karaimų metais. Apie Naujamiestyje gyvenusius karaimus daug buvo rašoma ir vietinėje ir respublikinėje spaudoje, todėl pavyko surinkti solidų straipsnių segtuvą.

Lietuvos Respublikos Seimas nutarė paskelbti 2022 metus „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos“ metais. Bibliotekoje buvo parengta literatūros paroda „Kronikos žmonės“.

- Panevėžio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos leidinio „Ramygalos seniūnijos gyvenamosios vietos: istorinis-administracinis žinynas“ pristatymas.
- Panevėžio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos leidinio „Upytės seniūnijos gyvenamosios vietos: istorinis-administracinis žinynas“ pristatymas.
- Įvyko tik 11 Panevėžio rajono literatų klubo „Polėkis“ narių susitikimai.
- Parengta paroda „Kronikos žmonės“

Parengti teminiai aplankai.

- „Panevėžio rajono garbės pilietis 2022 – K. V. H. Vaičiūnas“.
- „Gabrielės Petkevičaitės-Bitės literatūrinės premijos laureatas 2022 – Danielius Mušinskas“
- „2022 m. Lietuvos Katalikų bažnyčios kronika“
- „Lietuvos karaimų metai“
- Aplankas „Tarptautinis mėgėjų teatrų festivalis „Tiltai“ 2022“ Pajstryje
- Aplankas „2022 Metų bibliotekininkė Birutė Kronienė“
- Panevėžio rajono viešosios bibliotekos spaudoje 2022 m. bibliografija.

Bibliotekos leidiniai.

Juknevičius P. Upytės seniūnijos gyvenamosios vietos. Administracinis-istorinis žinynas. Panevėžys, 2022.

Panevėžio rajono savivaldybės spaudinių leidybos rėmimo projektas:

Juknevičius P. Ramygalos seniūnijos gyvenamosios vietos. Administracinis-istorinis žinynas. Panevėžys, 2022.

Kraštotyros darbai.

Panevėžio rajono jubiliejinių datų kalendorius 2023, <https://panrbiblioteka.lt/lt/krastotyra/krastotyros-kalendorius>.

Kraštotyros veikla rajono bibliotekose

Koordinuojant kraštotyrynę veiklą bibliotekose svarbiausia, kad Panevėžio rajono bibliotekos viešintų informacija apie savo kraštą ir kraštiečius. 2022 metais ši informacija pateikiama panaudojant Panevėžio rajono laikraščio „Tėvynė“ straipsnius. Derinome, kad visus metus bibliotekų socialiniuose tinkluose būtų talpinami straipsniai.

Vykdamas projekto „Atverk krašto istorijas: neformalaus švietimo veiklos suaugusiems“ (Panevėžio rajono Neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programa) veiklas, dalyviai gilinosi į krašto pažinimo būdus, sėmėsi patirties ir informacijos klausydami paskaitos, dalyvaudami užsiėmimuose. Projekto tikslas, pasinaudojant bibliotekose sukaupta medžiaga, parengti savo mikrorajonų maršrutus kuriais keliaujant būtų galima daugiau sužinoti apie miestelių ir kaimų paveldo, lankytinus ir kraštotyrynius objektus.

VII. METODINĖ VEIKLA

Spartėjančiame visuomenės procesų ir nenumatytų globalių situacijų sraute, bibliotekos susiduria vis su naujais iššūkiais. Ieškoma būdų bei metodų, kaip būti reikalingiems esamose situacijose, kad pasitarnauti visuomenės švietimui. Po įveiktų pandemijos iššūkių, atvėrusių naujus veiklos metodus, reikėjo priimti naują situaciją karo Ukrainoje kontekste. Bibliotekų misija tapo atsakingai skleisti informaciją, atrenkant ją iš įvairių sklaidos kanalų, ir pateikiant gyventojams. Tam buvo teikiamos metodinės konsultacijos, ruošiami metodiniai nurodymai, laiškai. Atsižvelgdamos į situaciją, bibliotekos siekė supažindinti gyventojus su ukrainiečių kultūra, istorija, literatūra, ruošdamos parodas, pristatymus. Įsijungė į įvairias rėmimo akcijas. Kai kuriose bibliotekose

sulaukta ir lankytojų ukrainiečių, teiktos jiems informacinės paslaugos. Buvo atkreiptas dėmesys ir į bibliotekų fondus, peržiūrint ir ideologiškai įvertinant turimą agresorės šalies literatūrą.

Pandemijos metu suaktyvė bibliotekų veiklą virtualioje erdvėje, šis būdas pasiteisino ir toliau tobulinamas. Nuolat vykdoma metodinė bibliotekų socialinių paskyrų patikra, teikiamos rekomendacijos, kad bibliotekų FB laikytųsi profesionalumo ir etikos kriterijų, kad būtų paisoma autorinių teisių reikalavimų. Analizuojami įvairūs informacijos pateikimo atvejai, jie aptariami, taisant klaidas, taip siekiant kokybiško informacijos pateikimo ir pasiekiamumo vartotojui. Bibliotekininkai taiko įgytas ir toliau tobulinamas technologines žinias dirbant su informacijos apdorojimo programėlėmis - jų pagalba pristatomos knygos, ruošiamos virtualios parodos, skelbiamos vietos gyventojams reikalingos žinios, dalinamasi svarbia informacija.

Nūdienos kaimo bibliotekos veikla apima platų kultūrinį ir informacinį spektrą, todėl reikia nuolat plėsti akiratį, lavinti turimus įgūdžius, palaikyti glaudžius ryšius su bendruomene, įgyti vis naujų kompetencijų. Tai svarbiausi kriterijai, siekiant kokybinių ir kiekybinių pokyčių bibliotekose. Siekti geresnių rezultatų darbuotojus įtakojo ir numatytos metinės užduotys bei už jų įvykdymą skiriami vertinimai. Profesinei kvalifikacijai bei kompetencijų ugdymui bibliotekoms sudaromos sąlygos dalyvauti mokymuose, organizuojami seminarai, praktikumai, patirties sklaida, metodiniai pasitarimai. Jų metu aptariamos veiklos, analizuojama, kaip įtraukti gyventojus į švietimąsi, skaitymą, edukatyvias veiklas, į turiningą laisvalaikio praleidimą; siekti gyventojams suteikti kuo daugiau galimybių savišvietai, tobulėjimui.

Biblioteka parengė seminarą savo darbuotojams „Edukacija bibliotekoje – galimybės ir iššūkiai“. Lektorė - Vilniaus apskrities A.Mickevičiaus Skaitytojų aptarnavimo centro vyriausioji bibliotekininkė Odeta Maziliauskienė.

Buvo naudinga dalyvauti seminare „Edukacija bibliotekoje: svarbiausi programos kūrimo principai, metodai, bibliotekininko-edukatoriaus vaidmuo“. Biblioteka yra paruošusi 9 edukacines programas (muziejuose - 7, kaimo bibliotekoje- 1, viešojoje bibliotekoje – 1). Jos buvo analizuojamos, tobulinamos ir atnaujinamos. Ypač daug naudos asmeninio tobulėjimo, kūrybinio ugdymo srityse bibliotekininkams suteikė dalyvavimas Panevėžio apskrities G.Petkevičaitės-Bitės bibliotekos organizuotuose („Mindfulness“ ir „MO muziejaus vizualinio mąstymo strategijos“ mokymuose).

Profesinėje srityje rajono bibliotekininkams buvo ruošiami teminiai pristatymai pagal problemines ir siektinas tobulinti veiklos sritis pasitarimų metu. Vyko praktinis –mokomasis užsiėmimas Teams platformoje, organizuojant bibliotekininkų sukauptų patirčių pristatymą. Savo įgytomis mokymuose patirtimis bei jų įgyvendinimu (knygų klubų sukūrimo ir veiklos, pasakojimo edukacijos vedimo, biblioterapijų užsiėmimų organizavimo) dalijosi su kolegomis Smilgių, Piniavos, Ramygalos, Pajstrio, bei viešosios bibliotekų darbuotojai. Savo patirtis atskleidė bibliotekos, vykdančios socializacijos bei sveikatinimo projektus. Projektinė veikla suteikia gyventojams daugiau galimybių apsilankyti bibliotekose, randant įvairesnių, įdomesnių veiklų savišvietai, saviraiškai, psichinės ir emocinės sveikatos gerinimui, susitinkant su profesionaliais tų sričių specialistais. Pasitarimų metu buvo nagrinėjami TBA pokyčiai bibliotekų tinklo sistemoje, aptariama viešojoje bibliotekoje esančio knygų keitimosi fondo panauda, nagrinėjami bibliotekų renginių organizavimo, knygų pristatymo klausimai, bendrosios apskaitos knygų pildymas, knygų nurašymo klausimai, pasiruošimas ataskaitoms, pristatyti Panevėžio rajono jubiliejinių datų ir „Žymių datų 2023 m.“ kalendoriai. Paruoštas pranešimas „Bibliotekų erdvės: veiklos perspektyvos“ – nagrinėjant atsinaujinusią bibliotekų patalpų įtaką lankytojų pagausėjimui, įvaizdžio gerinimui, veiklų įvairovei, pristatant Velžio, Piniavos, Miežiškių, Vadoklių, Berčiūnų, Ramygalos bibliotekų tvejus.

Buvo aktyviai įsitraukta į akciją „Laiškas pirmokui“, organizuojant rugsėjo mėnesį kaimo bibliotekų pristatymus mikrorajone esantiems pirmokams, bendradarbiaujant su vietos mokyklomis.

2022 metais buvo daug dėmesio ir laiko skirta atnaujinamos LIBIS skaitytojų aptarnavimo posistemės įsisavinimui, darbuotojai dalyvavo mokymuose, VB darbuotojai teikė konsultacijas kaimo bibliotekų darbuotojams. Bibliotekose vyko konsultacijos ir mokymai gyventojams, kaip naudotis biblioteka, savarankiškai užsakant knygas.

Bibliotekos darbuotojai dalyvavo vykdomos suaugusiųjų švietimo programos užsiėmimuose, siekiant sudominti lankytojus krašto paveldu.

Darbuotojų profesinės patirtys nuolat tobulinamos ir teikiant individualias konsultacijas, siunčiant metodinius laiškus atskiroms veiklos sritims gerinti, organizuojant metodines išvykas į darbo vietas. Konsultuota statistinės apskaitos vedimo, renginių organizavimo, veiklų pristatymo, viešinimo klausimais; fondo peržiūros ir atrinkimo ir kt.

Organizuoti pradiniai mokymai naujai pradėjusiems dirbti darbuotojams - viešojoje ir Ąriškių bibliotekose. Vyko teoriniai ir praktiniai užsiėmimai, skiriant individualias užduotis pagal atskiras veiklos sritis, išaiškinant bibliotekinės veiklos procesus pagal darbuotojo pareigybes, stebint žinių įsisavinimą ir taikymą.

Kasmet bibliotekininkų darbus vainikuoja graži profesinė šventė „Ištikimi knygai“. Paskelbiama Metų bibliotekininko nominacija: 2022-aisiais ją pelnė Birutė Kronienė, dirbanti Velžio bibliotekoje. Ji įvertinta už įdomias, išradingas veiklas, bendruomenės telkimą, aktyvią projektinę veiklą. Padėkomis buvo įvertinti darbuotojai už įvairias veiklas ir iniciatyvas, pasveikinti darbo ir asmenines sukaktis pasitikę darbuotojai. Šventė suburia bendrystei ir kolegas iš švietimo, kultūros įstaigų, bendruomenių, atėjusių pasveikinti.

Kaip ir kasmet, buvo organizuojamas bibliotekų fondų patikrinimo procesas, rengiant dokumentus, organizuojant išvykimus, dalyvaujant fondo tikrinimo vietose, rengiant patikrinimo komisijos posėdžius, vertinant patikrinimo eigą ir rezultatus. Buvo patikrinti Karsakiškio, Krekenavos, Žibartonių bibliotekų fondai.

Ir toliau išlieka siekiama ugdyti darbuotojų kvalifikacinius gebėjimus, organizuoti profesinės patirties, efektyvių darbo metodų sklaidą rajono bibliotekose, įgytų žinių taikymą, taip prisidedant prie rajono gyventojų kultūrinio, informacinio švietimo, skaitymo skatinimo, skaitmeninių įgūdžių ugdymo.

7.1. Įvaizdžio formavimas ir ryšiai su visuomene

Informacija apie biblioteką			
Viešinimas	Iš viso	Viešoji biblioteka	Kaimo (miesto) bibliotekos
Spaudoje	68	10	53 5
Reportažai TV/ radijuje	3	2	1
Socialiniuose tinkluose	1 091	250	841

Vienas iš bibliotekos tikslų – formuoti palankų įvaizdį vartotojui. Tam turi įtakos pagrindiniai kriterijai – platus paslaugų spektras, patalpos, darbuotojo asmenybė, jo kompetencija ir patirtis, bibliotekos fondas, partnerystė, informacija viešojoje erdvėje. Rajono bibliotekos, atsižvelgdamos į šiuos kriterijus, siekia formuoti kuo patrauklesnį įvaizdį vartotojui.

Bendradarbiavimas su kitomis įstaigomis ir partnerystė yra veiksniai, lemiantys bibliotekos svarbą bendruomenėje. Kaimo bibliotekos, aktyviai bendradarbiaudamos su vietos bendruomene, švietimo, kultūros ir kitomis įstaigomis bei prisidėdamos prie šių įstaigų veiklų, suteikia galimybę jungti ir vienyti kaimo žmones, bendrauti ir bendradarbiauti. Į kaimo biblioteką einama mokytis, tvarkyti įvairių reikalų, spręsti problemų, kurti, bendrauti. Todėl ji atlieka svarbią funkciją bendruomenės gyvenime. Dažniausiai rajono bibliotekos yra bendrose patalpose su kitomis institucijomis, todėl ir planuojami renginiai siejami, derinami su šalia esančiomis įstaigomis. Pavyzdžiui, Piniavos biblioteka, būdama mokyklos darželio patalpose, tapo tikru vaikų draugu. Bibliotekininkė nuolat lankosi darželio grupėse, klasėse, ruošdama vaikams teminius pristatymus, kartais vyksta integruota pamoka tam tikra tema, sutarus su mokytojais. Taip minimos valstybinės šventės, knygnešio diena, knygų pristatymai. O darželio grupės ir klasės renkasi į biblioteką praveisti pamoką ar dalyvauti renginyje. Velžio biblioteka palaiko glaudų ryšį su vietos gimnazija, bendruomene, ruošdama bendrus renginius, veiklas, glaudus ryšys su mokyklomis Ramygalos, Raguvos, Paliūniškio, Tiltgalių bibliotekų.

Daug bendradarbiaujama su Trečiojo amžiaus universiteto fakultetais Panevėžio rajone – (Gustonių biblioteka-UDC, Jotainių, Ramygalos, Smilgių ir kt. bibliotekos. TAU klausytojai dalyvauja bibliotekos muziejų veiklose: lankosi edukacinėse programose, muziejininkai paruošia temines paskaitas ir vyksta į vietas su pristatymais.

Jau keleri metai bibliotekos bendradarbiauja su neįgaliųjų draugija, keletu bibliotekų patalpose vyksta projekto „Socialinės rehabilitacijos paslaugos neįgaliesiems bendruomenėje“ užsiėmimai.

Bibliotekų veiklos atsispindi ir žiniasklaidoje. Pagrindiniai šaltiniai – savaitinis rajono laikraštis „Tėvynė“, Panevėžio dienraščiai – „Sekundė“, „Panevėžio balsas“. Bibliotekų veiklų informacija pateikiama „Savivaldybių žiniuose“, „XXI amžiuje“ (čia buvo aprašytos Vadoklių bibliotekoje rengiamos vietos kolekcininkų parodos), žurnale „Tarp knygų“ (pateikta informacija apie viešojoje bibliotekoje vykusį laikraščiu „Tėvynė“ skirtą renginį). Spaudoje visada plačiai nušviečiamas G.Petkevičaitės – Bitės literatūrinės premijos teikimas, publikuotas interviu su „Metų bibliotekininku“ (B.Kroniene).

Daugiausia straipsnių vietos laikraštyje „Tėvynė“ pateikė Upytės biblioteka, populiarindama renginius – per metus pateikta dešimt publikacijų apie įvykusius renginius bei projektines veiklas.

Informacija talpinama ir virtualioje erdvėje - Panevėžio krašto naujienų portaluose (jp.lt), panskliautas.lt, vietos televizijos laidose GNTV.LT. Lietuvos radijuje, laidoje „Atrask Lietuvą“ vyko pokalbis su muziejininku A.Dauša, pristatant J.Tumo-Vaižganto ir knygnešių muziejaus veiklą. YouTube sklaidos kanale biblioteka pasikeitė informacija su biblioteka partnere iš Slovėnijos Škofja Lokos bibliotekos, pristatant savo šalies pasakas. Su šia biblioteka bendraujama, keičiantis ir meno parodomis, jas siunčiant ir eksponuojant tų bibliotekų erdvėse. Taip pristatoma ne tik biblioteka, bet ir tos šalies kultūra, jos kūrėjai. Ir toliau draugaujama su buvusiais ES savanoriais, prieš kelis metus savanoriavusiais bibliotekoje. Smagu, kad jie nepamiršta mūsų bibliotekos, atsiųčia sveikinimus ar patys užsuka, atvykę į Lietuvą. Biblioteką aplankė vokiečių Anika Šeffer, italas Mauricio Melito.

Pagrindinė kaimo bibliotekų komunikacija viešojoje erdvėje – jų turimos socialinės paskyros. Skaitytojai ir bibliotekininkai ypač įpratę naudotis pandemijos metu, todėl ir dabar šis būdas tapo populiarus, čia talpinama naujausia informacija apie renginius, populiarinami svarbiausi krašto ir vietos įvykiai, ruošiamos virtualios parodos, pristatomos naujos knygos.

Aktyvi, įdomi Smilgių bibliotekos veikla Feisbuke (bibliotekininkė A.Šalkauskienė). Kuriamas patrauklus, nuoširdus kontaktas su vietos gyventojais. Ypač visus sudomino kūrybinis konkursas „Žiemos idilės“, skirtas Jono Meko 100-osioms gimimo metinėms. Dalyviai siuntė įdomius nufilmuotus video su žiemos vaizdais. Populiari rubrika, kurioje pristatomos rekomenduojamos perskaityti knygos, gyventojai aktyviai dalinasi savo įžvalgomis. Įdomus vykęs konkursas „Sentimentai“, susietas su Spaudos atgavimo, kalbos ir knygos diena bei Eurovizija, kviečiantis pristatyti sentimentus sukėlusias knygas. Čia publikuojamos vietos gyventojų gyvenimo istorijos, žymių kraštiečių pristatymai.

Bibliotekoms platesnį ryšį su visuomene padeda užmegzti jų vykdomi projektai. Čia atsiskleidžia platesnis bibliotekos veiklų spektras, gyventojams pasiūlomi įdomūs užsiėmimai. Keletas bibliotekų, vykde socializacijos ir visuomenės sveikatinimo projektus, bendradarbiavo su vietos bendruomenėmis ir kitomis institucijomis, į bibliotekoje vykstančius užsiėmimus susirinkdavo vis nauji dalyviai, vėliau tapę nuolatiniais lankytojais. Džiugu, kad bibliotekų patalpos atsinaujina – gyventojams buvo pristatytos naujai duris atvėrusios Vadoklių, Miežiškių bibliotekos, kurios lankytojus pasitiks patrauklesniu įvaizdžiu

Bibliotekų atstovavimas

Biblioteka yra sisters Librares NAPLE narė.

Direktorė R.Bagdonienė vykdo atstovavimo misiją būdama Lietuvos viešųjų bibliotekų asociacijos tarybos narė, Bibliotekininkų draugijos tarybos narė, Lietuvos nacionalinės skaitmeninės koalicijos narė, G. Petkevičaitės – Bitės fondo valdybos narė, G. Petkevičaitės- Bitės literatūrinės premijos skyrimo komisijos narė, Panevėžio rajono leidybos komisijos narė, lanko kitų šalių bibliotekas (2022 m. -Islandijos).

Bibliotekų darbuotojai atstovauja biblioteką dalyvaudami įvairiuose mokymuose, išvykose kitose šalyse. Dalyvauta pasakojimo metodo bei kūrybiniuose mokymuose Švedijoje, Italijoje.

7.2. Projektai. Tyrimai

7.2.1. Projektai

2022 m. įgyvendinta 16 nacionalinių ir vietos projektų bei programų:

2022 m. įgyvendinta 10 projektų bei programų:

Eil. Nr.	Projektai	Lėšos, Eur
1	Panevėžio rajono savivaldybės neformaliojo suaugusiųjų švietimo ir tęstinio mokymosi programa „Atverk krašto istorijas: neformalaus švietimo veiklos suaugusiems“	700
2	Menas gydo: sveikatą stiprinančios veiklos Dembavoje	600
3	„Molainių kaimo bendruomenių narių psichikos sveikatos stiprinimas naudojant dailės terapiją - 2“	700
4	Naujamiesčio bibliotekos tęstinis projektas „Sveikatos laiptais aukštyn 3“	1000
5	Smilgių seniūnijos gyventojų psichinės sveikatos stiprinimas	800
6	„Rūpinamės sveikata – susitinkame bibliotekoje“ Velžio biblioteka	900
7	Vaikų socializacijos projektas „Vasaros atostogos su augintiniu“	1000
8	Visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos projektas „Visuomenės sveikatos gerinimas Upytėje 2022 m.“	700
9	Neformaliojo vaikų švietimo (NVŠ) programa „Etninės kultūros pažinimas“	1320
10	Neformaliojo vaikų švietimo (NVŠ) programa „PAŽĖSTU SAVE IR SAVO TAUTĄ“	760

Bibliotekos rengti, bet nefinansuoti projektai:

- ✓ „Panevėžio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos interneto svetainės modernizavimas ir pritaikymas neįgaliesiems“. Projektui finansavimas neskirtas
- ✓ Projektas „INTERaktyvūs pašnekesiai su Upei: Maminukų akademijos edukacijos“. Projektas finansavimo negavo, bet „Maminukų akademijos“ veiklos tęsiamos, organizuojami edukaciniai užsiėmimai, kūrybinės dirbtuvės, edukacinės profesionalių kultūros ir meno kūrėjų programos bei iniciatyvos vaikams ir jų tėveliams bibliotekos lėšomis.
- ✓ „Knygos ir kūrybos dermė. Projektui finansavimas neskirtas „Interaktyvi kelionė: naujos kryptys“. Projektui finansavimas neskirtas.

Rajono biblioteka ir bibliotekininkai dalyvavo projektuose:

- ✓ „Biblioteka visiems“. Dalyvaujama projekto veiklose, kurių pagalba bibliotekose vieningai taikomi infrastruktūriniai sprendimai, tobulinamos darbuotojų kompetencijos, kuriamos naujos paslaugos Autizmo spektro (ASS) ir kitų kalbos, komunikacijos ir elgesio sutrikimų turintiems lankytojams.
- ✓ „Inovatyvūs Lietuvos bibliotekų skaitymo skatinimo sprendimai vaikų ir jaunimo socialinių santykių kūrimui su aplinka“

7.2.2. Tyrimai

Ataskaitiniais metais, Panevėžio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos bibliotekininkai dalyvavo Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos atliktame Lietuvos viešųjų bibliotekų lankytojų tyrime, kuriuo siekta išsiaiškinti, kaip bibliotekų lankytojai vertina teikiamų paslaugų kokybę, ką jie mano apie bibliotekų interneto paslaugas, kokie yra viešosios interneto prieigos vartojimo įpročiai, motyvai ir nauda vartotojams. Surinkti duomenys lyginti su 2019 m. atliktos viešosios interneto prieigos vartotojų apklausos duomenimis.

VIII. PERSONALAS

8.1. Darbuotojų skaičius

Bibliotekos sistemoje yra 71,75 etatų. 2022 metais rajono Centralizuotoje bibliotekų sistemoje dirbo 51 bibliotekininkas. Iš jų:

Profesionalių bibliotekininkų, dirbančių pilną darbo dieną - 45,
Profesionalių bibliotekininkų, dirbančių nepilną darbo dieną - 6. Iš jų;

- viešojoje bibliotekoje – 1,
- kaimo bibliotekose – 5.

Profesionalių bibliotekininkų išsilavinimas.

Su aukštuoju iš viso – 37:

- viešojoje bibliotekoje – 13.
- Miesto bibliotekoje – 1,
- kaimo bibliotekose – 23.

Su aukštesniuoju iš viso – 13:

- viešojoje bibliotekoje – 2.
- Miesto bibliotekoje – 1.
- kaimo bibliotekose – 10.

Kitas išsilavinimas. Iš viso – 1.

- kaimo bibliotekose – 1.

2022 metais iš darbo Viešosios bibliotekos komplektavimo skyriuje išėjo pensinio amžiaus sulaukusi bibliotekininkė.

Ataskaitiniais metais Skaitytojų aptarnavimo skyriuje bei Ēriškių bibliotekoje pradėjo darbą naujos darbuotojos. Vietoje į pensiją išėjusio inžinieriaus elektriko, buvo priimtas kitas darbuotojas.

Aktyviau darbuotojai keitėsi prie bibliotekų veikiančiuose vaikų dienos centruose Linkaučiuose ir Žibartonyse.

8.2. Darbuotojų profesinės kvalifikacijos kėlimas

Ataskaitiniais metais bibliotekininkai daugiausiai kvalifikaciją kėlė ir kontaktiniuose ir nuotoliniuose mokymuose. Buvo dalyvauta Lietuvos Nacionalinės M. Mažvydo bibliotekos, Panevėžio apskrities G.Petkevičaitės-Bitės viešosios bibliotekos, rajono švietimo centro ir kitų organizacijų rengtuose mokymuose bei seminaruose profesinei kompetencijai kelti ir ugdyti.

2022 m. pagal parengtą LIBIS SAP mokymų programą, praveisti pradiniai mokymai septynių rajono bibliotekų darbuotojams. Kiti Viešosios bibliotekos organizuoti mokymai ir seminarai apžvelgiami skyriuje Metodinė veikla.

Lentelėje pateikti duomenys apie kvalifikacijos renginių organizatorius ir dalyvių skaičių.

Eil. Nr.	Seminarų/ mokymų tema	Organizatorius	Dalyvių skaičius
1.	Didžiųjų duomenų valdymas ir analitika	Lietuvos Nacionalinė M.Mažvydo viešoji biblioteka	1
2.	Bibliotekų dokumentų fondo valdymas	Lietuvos Nacionalinė M.Mažvydo viešoji biblioteka, Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtos centras	1
3.	Bendruomeniniai ryšiai. Bendruomenės telkimas	Lietuvos Nacionalinė M.Mažvydo viešoji biblioteka, Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtos centras	1

4.	Kultūros ir kūrybos vadybos gebėjimų stiprinimas	Lietuvos Nacionalinė M.Mažvydo viešoji biblioteka, Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras	2
5.	Seminaras apie ES autorių teisių portalo papildymus	Kultūros ministerija	3
6.	Viešosios komunikacijos ir medijų teisė. Mokymai	Lietuvos Nacionalinė M.Mažvydo viešoji biblioteka, Kvalifikacijų ir profesinio mokymo plėtros centras	2
7.	Dėmesingu įsisaūmoninimu (Mindfulness) grįsto streso valdymo metodika	Panevėžio apskrities G.Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka	17
8.	Konferencija „Knyga gali prakalbinti ir gydyti“	Birštono viešoji biblioteka	1
9.	Erasmus+ darbo stebėjimo vizitas (Islandija)	Panevėžio apskrities G.Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka	1
10.	MIR savaitės strateginė sesija „Komunikacija su tikslinė auditorija: kryptys ir būdai“	Panevėžio apskrities G.Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka	1
11.	Stendinių pranešimų, plakatų ir reklaminių stendų dizainas ir maketavimas su vektorinio piešimo programa Inscape	Panevėžio apskrities G.Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka	4
12.	Pasakojimo meno ir metodo modelio sukūrimas Lietuvos bibliotekoms. Baigiamoji konferencija	Panevėžio apskrities G.Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka	3
13.	Erasmus+ darbo stebėjimo vizitas (Švedija)	Panevėžio apskrities G.Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka	1
14.	Erasmus+ KA2 projekto „RIGHTS. Aktyvus pilietiškumas ir pagyvenusių žmonių vaidmuo“ programa (Portugalija)	Panevėžio r. švietimo centras	1
15.	Erasmus+ darbo stebėjimo vizitas (Estija)	Panevėžio apskrities G.Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka	1
16.	Telia ICT gyvai. Mokymai	UAB Telia Lietuva	1
17.	Dalykinė kelionė į Austrijos švietimo įstaigas	Panevėžio rajono savivaldybės administracija	1
18.	Vaikų socialinių emocinių kompetencijų ugdymas įgyvendinant neformaliojo švietimo veiklas. Mokymai	VIPT asociacija	1
19.	Knygų konservavimo ir atkūrimo galimybės bibliotekose	Panevėžio apskrities G.Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka	2
20.	Mokymai "Viešieji pirkimai:2022m. Pasikeitimai"	UAB „Pokyčių valdymas“	1
21.	Darbo kodekso pakeitimų ir mokesčių naujovių taikymas skaičiuojant darbo užmokestį	UAB Ekonomikos mokymo centras	1
22.	Nuotoliniai. Anglų šnekamosios kalbos užsiėmimai Panevėžio regiono bibliotekų specialistams	Panevėžio apskrities G.Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka	2
23.	Nuotoliniai. Mokymai „Pažintis su elektronine knyga“	Panevėžio apskrities G.Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka	11
24.	Nuotolinis seminaras „Profesinės kvalifikacijos kėlimo galimybės pasinaudojant įvairių fondų dotacijomis“.	Panevėžio apskrities G.Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka	2
25.	Nuotoliniai. Mokymai „Duomenų bazės – mokymuisi, darbui, laisvalaikiui“	Panevėžio apskrities G.Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka	11
26.	Skaitymo skatinimas integruojant pasakojimo ir biblioterapijos metodus. Mokymai	Panevėžio apskrities G.Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka	11
27.	Skirtukų, skrajučių ir lankstinukų dizainas ir maketavimas su vektorinio piešimo programa „Inkscape“. Mokymai	Panevėžio apskrities G.Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka	4
28.	Nuotoliniai mokymai: „Prenumeruojamų duomenų bazių panaudos statistika ir paieškos ypatumai“.	Panevėžio apskrities G.Petkevičaitės-Bitės viešoji biblioteka	2
29.	„Naujasis finansinės apskaitos įstatymas ir su juo susiję pokyčiai“	UAB „FACTUS SUM“	1
			93

Bibliotekos atstovai dalyvavo Panevėžio teritorinės bibliotekų tarybos ir darbo grupių, LBD Tarybos, Viešųjų bibliotekų asociacijos posėdžiuose.

8.3. Darbuotojų veiklos efektyvumo rodikliai

- vartotojų skaičius 1 bibliotekininkui –93
- lankytojų skaičius vienam bibliotekininkui – 1 718
- vienas bibliotekininkas vidutiniškai per metus išdavė –5 632 fiz. vnt.

IX. Materialinė bazė

9.1. 2022 metais atlikti remonto darbai:

Per 2022 metus suremontuota Ramygalos biblioteka, įrengiant sanitarinius mazgus, keičiant elektros instaliaciją, įrengiant naujus laiptus.

Vidaus patalpų remontas atliktas Vadoklių bibliotekoje, keičiant elektros instaliaciją, dažant sienas, betonuojant- lyginant grindis bei klojant grindų dangą, keičiant duris.

Vidaus patalpų remontas atliktas Miežiškių bibliotekos elektros instaliacijos remontas, dažant sienas, keičiant duris.

Vidaus ir lauko patalpų remontas atliktas Berčiūnų bibliotekoje, įrengiant sanitarinius mazgus, dažant sienas, įrengiant bibliotekos įėjimą ir nuovažą, remontuotas stogas.

Po remonto bibliotekos patalpos tapo modernios ir šiuolaikiškos.

Bibliotekų materialinė bazė gerėja. Visose rajono bibliotekose yra internetas, bevielis ryšys, telefonai. Skiriant naujas patalpas, atsižvelgiama į skaitytojų poreikius. Ataskaitiniais metais dėl remonto darbų, sudėtingesnėse sąlygose dirbo Vadoklių, Ramygalos, Berčiūnų bibliotekos.

9.2. Inventoriaus būklė

Per ataskaitinius metus įsigyti nauji baldai Vadoklių, Ramygalos ir Miežiškių bibliotekoms.

Pagal poreikį atnaujintas inventorių ir kitose bibliotekose, ypačingai tose, kur vykdomos Vaikų dienos centro veiklos. Įsigyta reikiama edukacinėms veikloms įranga, lauko ir stalo žaidimų rinkiniai ir kt.

Iš projektinių veiklų gauti 2 nauji knygomatai gerina ne tik bibliotekų technines galimybes, bet ir formuoja bibliotekų, kaip šiuolaikiškų kultūros įstaigų įvaizdį, bei leidžia teikti kokybiškas laisvalaikio paslaugas.

9.3. Bibliotekų patalpos

Bendras bibliotekų patalpų plotas – 5 552 m². Iš jų,

- naudingas plotas bibliotekos funkcijoms atlikti – 3 303 m²
- Lentynų apskaita:
 - viso fondo lentynų metrų skaičius – 5 739
 - atviro fondo lentynų metrų skaičius – 5 639

9.4. Techninis aprūpinimas

9.4.1. Aprūpinimas kompiuteriais

2022 m. kompiuterizuotų darbo vietų skaičius – 274 (įskaitant mokymų klases, planšetinius ir mikrokompiuterius):

□ skirta vartotojams – 205

□ skirta darbuotojams – 69

Kompiuterizuotų darbo vietų skaičius Viešojoje bibliotekoje – 57

- skirta vartotojams – 27
- skirta darbuotojams – 30

Kompiuterizuotų darbo vietų skaičius Miesto bibliotekoje – 9

- skirta vartotojams – 7
- skirta darbuotojams – 2

Kompiuterizuotų darbo vietų skaičius Kaimo bibliotekose – 208

- skirta vartotojams – 171
- skirta darbuotojams – 37

Panevėžio rajono savivaldybės viešosios bibliotekos kompiuterinė įranga vartotojams, apsauginių signalizacijų, modemai, stipriai atsinaujino įgyvendinant projektą „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje viešosios interneto prieigos infrastruktūroje“. Prie kompiuterinės įrangos gauta 10 televizorių, viešojoje bibliotekoje - Inžinerinis, Kūrybinis, Programavimo, Eksperimentinis paketai. Atnaujinant interneto prieigą kaimo bibliotekose, gauti galingesni įrenginiai bevieliam internetui, galintys fiksuoti prisijungimų skaičių.

Darbuotojams yra skirtos 69 kompiuterinės darbo vietos. Tai bibliotekų, muziejų, VDC darbuotojai. Visų bibliotekų darbuotojai dirba su LIBIS programa.

Kompiuteriai įsigyti arba atnaujinti prie bibliotekų veikiančiuose Vaikų dienos centruose.

9.4.2. Aprūpinimas dauginimo technika

Dauginimo priemonių skaičius iš viso – 58 (įtraukiant 1 negatyvų ir nuotraukų skaitmeninimo skenerį, 1 rašalinį spausdintuvą nuotraukoms):

- skirta vartotojams – 42
- skirta darbuotojams – 16

Dauginimo priemonių skaičius Viešojoje bibliotekoje – 18

- skirta vartotojams – 4
- skirta darbuotojams – 14

Dauginimo priemonių skaičius Miesto bibliotekoje – 3

- skirta vartotojams – 1
- skirta darbuotojams – 2

Dauginimo priemonių skaičius Kaimo bibliotekose – 37

- skirta vartotojams – 37

X. Finansavimas

2022 m. viešosios bibliotekos BIUDŽETĄ sudarė 1379,8 tūkst. Eur. Iš jų:

- Steigėjo lėšos – 1287,5 tūkst. Eur
- Valstybės lėšos – 50,8 tūkst. Eur
- Juridinių ir fizinių asmenų parama – 0,8 tūkst. Eur
- Projektai – 38,1,0 tūkst. Eur
- Gautos pajamos (lėšos gautos už mokamas paslaugas) – 2,6 tūkst. Eur

IŠLAIDOS sudarė 1378,9 tūkst. Eur. Iš jų:

- Darbo užmokesčiui – 968,0 tūkst. Eur
- Dokumentų įsigijimui – 58,3 tūkst. Eur, iš jų:

- knygoms – 43,6 tūkst. Eur
- periodikai – 14,7 tūkst. Eur
- elektroniniams ir kt. dokumentams – 0 tūkst. Eur

□ Kitos bibliotekos išlaidos (įmokos SODRAI, komunalinės paslaugos, ryšiai, smulkus patalpų remontas ir kt.) sudarė 352,6 tūkst. Eur.

IŠVADOS

PASIEKIMAI	LIBIS plėtra	Visos rajono bibliotekos pradėjo skaitytojus aptarnauti su LIBIS. Ataskaitiniais metais, įdiegus programą Berčiūnų, Geležių, Perekšlių, Šilagalio, Nevėžio, Karsakiškio, Naujarodžių bibliotekose skaitytojai aptarnaujami automatizuotai.
	Plečiamas paslaugų spektras	Siekiant užtikrinti tolygų gyventojų aprūpinimą informacijos ištekiais, didinant Lietuvos bibliotekų fondų prieinamumą ir įvairovę, atnaujinta Tarpbibliotekinio abonemento (TBA) tvarka, pradėjo veikti pirmieji knygomatai.
	Leidybinė veikla	2022 m. biblioteka išleido 2 administracinius – istorinius žinytus: Upytės ir Ramygalos seniūnijų gyvenamosios vietos
	Bibliotekų tinklas	Nors ir mažėjant gyventojų skaičiui, išlika stabilus bibliotekų tinklas: 36 viešosios bibliotekos: viešojo, 34 kaimo ir 1 miesto bibliotekos. Prie bibliotekų veikia 3 muziejai, J. Balčikonio atminimo kambarys, 3 vaikų dienos centrai.
	Atnaujintos bibliotekų patalpos	Ataskaitiniais metais net 4 rajono bibliotekos buvo atnaujintos – atlikti remontai, atnaujinti baldai Ramygalos ir Vadoklių bibliotekose, Miežiškių ir Berčiūnų bibliotekos perkeltos į naujas, suremontuotas patalpas.

PROBLEAMOS	Mažėjantys rodikliai	Pandemijos laikotarpis, blogėjanti demografinė situacija rajone išryškino šias problemas: mažėjant gyventojų skaičiui, bibliotekose buvo fiksuojamas vartotojų skaičiaus mažėjimas. Ataskaitiniais metais, dirbant karantino sąlygomis ir aptarnaujant vartotojus bekontaktiu būdu, organizuojant įvairias veiklas nuotoliniu būdu – mažėjo fizinių apsilankymų, kitų rodiklių skaičius.
	Nepakankamos lėšos leidinių įsigijimui	Lėšos dokumentams įsigyti kasmet didėja, tačiau brangstant knygoms, jų įsigyjama tik nežymiai daugiau. Vartotojų aprūpinimas naujomis knygomis vis dar nepakankamas, vienam vartotojui rajone tenka tik 1,7 nauji leidiniai.
	Personalas	Seniesiems bibliotekininkams išeinant į pensiją, vis sunkiau surasti profesionalių bibliotekininkų, kurie juos pakeistų. Bibliotekininko profesija neatrodo patraukli dėl mažų atlyginimų (didėjantys darbo krūviai, profesinės kompetencijos reikalavimai), todėl į bibliotekas sunkiau pritraukti ir išlaikyti aukštos kvalifikacijos specialistus.

Ataskaitą parengė:

Direktorės pavaduotoja Edita Grucienė